

DZIEŃ POMORSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Ostatni numer liczy **8** str.

Naczelny Redaktor przyjmuje codziennie od godz. 12-2 w poł.

Redaktor Naczelny i Wydawca: Dr. Adam Brzeź

Konto czekowe P. K. O. Nr 160-312

Cena numeru w Toruniu i na prowincji gr. 20

Rekopis w redakcji nie zwraca

Redakcja Administracja: Toruń, Szeroka 11

Tel. Redakcji dzienny 402, nocny 211
Telefon Administracji 286

Oddziały: Gdańsk, Starotaraben 6, telefon 214-84 — Gdynia, ul. 10 lutego, tel. 15-44 — Grudziądz, Staro-Rynkowa 5, tel. 424.
Wejherowo, Gdańska 4, telefon 64, — Bydgoszcz, ul. Mostowa 6, tel. 22-18, — Inowrocław, ul. Dworcowa 3, telefon 312.

Rok III.

Toruń, wtorek 17 marca 1931

Nr. 61

Do społeczeństwa pomorskiego! Pamiętajmy o dniu imienin Marsz. Piłsudskiego

Pomorski wojewódzki komitet obchodu imienin Marszałka Piłsudskiego nadesłał nam następujący apel:

„Wojewódzki Komitet Obchodu Imienin I Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego zwraca się z gorącym apelem do wszystkich obywateli Województwa Pomorskiego, ażeby w dniu imienin Wodza Narodu i Zwycięskiej Armji, Marszałka Józefa Piłsudskiego, wszystkie okna udekorowane były nalepkami z Jego podobizną.

Niech przez ten skromny plakietek nalepiony na oknie, każdy, w kim bije serce polskie, kto w roku 1920 doznał choć odrobiny trwogi, gdy wrogie hordy bolszewickie zalały kraj nasz, docierając do Wisły — da dowód swej wdzięczności i czci dla Wodza i Armji.

Na nalepce z wizerunkiem Marszałka

Piłsudskiego umieszczony jest, Jego życiorys w 108 wyrazach napisany przez Wacława Sieroszewskiego, w tym celu, ażeby każdy Polak, któremu drogą jest odzyskana Ojczyzna, znał życie Jej Wskresiciela i Budowniczego.

Niechaj zatem każde okno, każda wystwa udekorowane będzie nalepkami.

Za Komitet Wykonawczy:
Przewodn. Kom. Woj. Obchodu Imienin I Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego
Chodecki, Prezes Sądu Apel.

Nieboszczycy narzędziem propagandy niemieckiej przeciw Polsce

Nawet zmarli muszą Niemcom służyć dla propagandy przeciwpolskiej i podsywania nienawiści przeciw Polsce. Na powyższej rycinie widzimy pomnik, wzniesiony na niemieckim Śląsku ku czci poległych w powstaniu górnośląskim członków niemieckich oddziałów ochotniczych. Pisma niemieckie zamieszczają pod tą fotografią następujący znamieny podpis: Na 10-lecie plebiscytu górnośląskiego. Przed plebiscytem na G. Śląsku, którego wynik dał decydującą przewagę na korzyść Niemiec, usiłowali Polacy przy pomocy band nieregularnych opanować jak największą część kraju. Niemieckie oddziały ochotnicze powstrzymały kilku krwawych potyczkach dalsze posuwanie się Polaków.

Programu pomocy dla ziem zachodnich domaga się Związek Obrony Kresów Zachodnich w Poznaniu

Poznań, 16. 3. (PAT.). Dziś odbył się doroczny zjazd okręgu poznańskiego Związku Obrony Kresów Zachodnich przy licznych udziałach delegatów z całej Wielkopolski.

Wysłano depesze hołdownicze do p. Prezydenta Rzplitej, do p. Marszałka Piłsudskiego, J. E. Ks. Prymasa Hłonda,

prezesa Rady Ministrów Sławka i p. ministra spraw zagran. Zaleskiego.

Następnie odczytano sprawozdanie dyrekcji z działalności za rok 1930.

Referat na temat zagadnień politycznych w dziedzinie stosunków polsko-niemieckich w r. 1930 wygłosił dyrektor Kozieniewski.

Położenie i potrzeby gospodarcze Wielkopolski i Pomorza

Poznań, 16. 3. (PAT.). Przy udziale przedstawicieli większości instytucji samorządu gospodarczego, zrzeszeń gospodarczych i znawców życia ekonomicznego, odbyła się w Izbie Przem.-Handl. w Poznaniu konferencja, poświęcona omówieniu kwestji zespolenia postulatów gospodarczych Wielkopolski i Pomorza. W wyniku dyskusji postanowiono akcję podzielić na dwie części, mianowicie na opracowanie: a) materiału zbiorowego oraz

b) większego dzieła o położeniu i potrzebach 2-ch wymienionych województw.

Materiał prowizoryczny zostanie opracowany w ciągu 3 do 4 tygodni przez komisję, zaś opracowanie obszerniejszego dzieła zajmie więcej czasu (nie mniej niż 3 kwartały) i poruczone zostanie specjalnemu komitetowi redakcyjnemu. Przewodzeniem akcji zajmie się Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu.

Ulgi dla rolników

Warszawa, 16. 3. (PAT.). Koła gospodarcze przedłożyły czynnikom rządowym szereg memoriałów, dotyczących ulg dla rolnictwa.

Zwrócono uwagę, że rolnictwo znajduje się pod ciężarem bardzo trudnych do spłat zobowiązań.

W kołach rządowych powstał ostatnio konkretny projekt wydania ustawy, mającej na celu ułatwienie spłat uciążliwych zobowiązań, obciążających właścicieli gospodarstw rolnych. Projekt ustawy jest w obecnej chwili szczegółowo badany pod kątem widzenia obecnej sytuacji gospodarczej.

Wielki transport poczty na Madere

Na granicy francusko-hiszpańskiej poczta już od kilku dni pracuje wśród wielkich trudności ze względu na duże ilości przesyłek, zawierających pocztówki z życzeniami dla Marszałka Piłsudskiego. Mimo wydanych zarządzeń poczty hiszpańska i francuska z trudnością mogą lokować przesyłki dla Marszałka Piłsudskiego w pociągach dalekobieżnych. Wczorajszy ekspres międzynarodowy Paryż — Madryt opóźnił się na stacji pogranicznej Irun o przeszło godzinę z powodu trudności technicznych i konieczności dołączenia drugiego pocztowego wagonu. Należy dodać, że trudności przedmiotowe powstały na granicy francusko-hiszpańskiej w miejscu, gdzie następuje przeładunek z jednego składu pociągu do drugiego, z tego powodu, iż kolej hiszpańska jest szerokotorowa.

Leszczyński kawalerem francuskiej Legji Honorowej

Warszawa, 16. 3. (PAT.). Znany artysta p. Jerzy Leszczyński, odtwórca „Ruy Blas“, „Cirano de Bergerac“ i wielu innych postaci literatury dramatycznej francuskiej, został odznaczony krzyżem kawalerskim francuskiej Legji Honorowej.

Ambasador Francji p. Laroche przyjął dziś nowego kawalera Legji w gmachu ambasady celem uroczystego wręczenia mu zaszczytnej odznaki.

Węgiel polski dla Szwecji

Katowice, 16. 3. (PAT.). Tutejsze koncerny węglowe, jako to Skarboferm, Robur, Progress i inne uzyskały poważne zamówienia na dostawę 71.000 ton węgla do Szwecji po cenie 11 szyl. i 9 pensów za tonę. Zaznaczyć należy, iż kopalnie angielskie, które ubiegały się o te same dostawy zdołały uzyskać zamówienia tylko na 21 tys. ton.

Nowe źródło w Krynicy

Geolog krakowski, prof. dr. Nowak, natrafił w Krynicy na ślad solanki gazującej, taką w całej Europie posiada tylko niemieckie uzdrowisko Bad Neuheim. Odkrycie to ma olbrzymie znaczenie dla przyszłego rozwoju Krynicy, która już dziś posiada nader silne wody, jak zdroj Zuberu, czterokrotnie silniejszy od Vichy, i inne. Gruntownie w ercenię rozpoczyna się już w lecie b. r. i jeśli dadzą rezultaty, jakich spodziewa się dr. Nowak, wówczas Krynica stanie od razu w rzędzie uzdrowisk o światowym znaczeniu.

Polski lot nad Afryką

Warszawa, 15. 3. (PAT.). Według otrzymanej dziś w południe depeszy z Atbary, lotnicy kpt. Skarżyński i por. inż. Markiewicz odlecieli dziś rano do Khartumu po naprawieniu uszkodzenia silnika, które zmusiło lotników do dłuższego zatrzymania się w Atbary.

Pokojowi podpalacze Europy

W ubiegłym tygodniu obradował w Moskwie szósty zjazd Rad. S. R. R. Przy stole przydzielonym zasiadła elita partii komunistycznej ze Stalinem na czele.

Prezes rządu Mołotow wygłosił dwugodzinne exposé, które podaliśmy przed kilku dniami w streszczeniu.

Dzieliło się ono na dwie części. W pierwszej części Mołotow przeprowadzał porównanie między stosunkami sowieckimi a stosunkami, panującymi w państwach kapitalistycznych. Odpowiadał na zarzuty, wysuwane pod adresem Związku Sowieckiego w kołach zagranicznych.

Mołotow zaznaczył, iż polityka pokojowa rządu została jednomyślnie zaakceptowana przez delegatów na kongres. Dalszym zadaniem rządu jest walka na rzecz pokoju, gdyż wykonanie i powodzenie planu pięcioletniego wymaga przedewszystkiem konsolidacji stosunków pokojowych Z. S. R. R. ze wszystkimi krajami oraz utrzymania pokoju powszechnego. W zakończeniu oświadczył: Jeżeli bolszewicka linja postępowania tryumfuje w obecnych warunkach budowy pokojowej, to w momencie zaatakowania Z. S. R. R. zdołamy wykazać nie tylko linję tryumfalną, ale jeszcze i siłę bolszewicką.

„Temps“ francuski omawiając tę mowę zaznacza, że jest ona niezwykle znamienita i wskazuje jakie jest obecnie rzeczywiste usposobienie rządu sowieckiego i jego najbliższe cele.

Revolucja światowa

Sowiety usiłują utrwalić w Rosji reżim komunistyczny do chwili, gdy plomien rewolucji ogarnie cały świat. Wybuch tej rewolucji starają się wszelkimi sposobami przyspieszyć wywołując wojnę cywilną we wszystkich krajach i eksploatując systematycznie wszystkie ich niedomogi społeczne i ekonomiczne.

Wszystko to czynią Sowiety pod demagogicznym płaszczkiem ideału proletariackiego, którego są żywym zaprzeczeniem.

Interwencja mocarstw

Na szóstym kongresie pansowieckim prezydent Rady Komisarzy oświadczył, że grozi interwencji mocarstw wrosła w ostatnich latach. Argumentów rzeczowych miała w tej mierze dostarczyć komedia rewelacyj ostatniego procesu mieńszewickiego.

„Jest to czysta aberacja“ — pisze „Temps“. Nie Rosja musi się bronić przed ewentualną interwencją, lecz wszystkie narody cywilizowane, które od 12 lat muszą walczyć z infekcją agitacji komunistycznej.

Mołotow posunął swoją bezczelność do tego, by insynuować Francji przewodnictwo w tej agresji mocarstw sprzymierzonych. Francja jednakże dawała zawsze dowody dobrej woli, aby uregulować kwestje sporne z Moskwą.

Armja bolszewicka

Należy sobie postawić pytanie, czy stwierdzenie o pokojowej polityce rządu sowieckiego nie jest ironją i kpinami?

Moskwa stworzyła najstraszliwszą armję jaka istnieje obecnie na świecie. Sowiety fabrykują broń, amunicję, gazy w olbrzymich ilościach przy nieroztropnej pomocy niektórych państw. Nasuwa się pytanie, czy lada dzień Europa nie stanie wobec faktu dokonanego ataku na jedno z państw sąsiednich. Europa nie mogłaby pozostać wówczas obojętna.

Zdaniem prezydenta Rad tylko Sowiety bragną pokój. Pragnienie to wyraża się w organizowaniu olbrzymiej armji, w zatrutowaniu atmosfery międzynarodowej przez propagandę bolszewicką w rujnowaniu za pośrednictwem dumpingu życia ekonomicznego wszystkich narodów. „Co jest rzeczą bardzo poważną — kończy „Temps“ — to fakt, że są jeszcze rządy i narody, które się dają naciągać na taką politykę, lub które udają, że nie rozumieją jej międzynarodowego niebezpieczeństwa.

Niemiecko-rosyjski sojusz gospodarczy

Czy Niemców wedle powyższego orzeczenia „Temps'a“ zaliczyć należy do „naciąganych“ czy „udających“? Nie wcho-

dząc w meritum spraw ograniczyć się należy do faktów i opinij, jakie wydają o nich Niemcy sami. Delegacja niemieckich przemysłowców powróciła przed paroma dniami z Moskwy i została przyjęta przez kanclerza Rzeszy, któremu zdała obszerną relację. Przemysłowcy niemieccy prowadzili rokowania z rządem sowieckim i otrzymali obstalunki na 300 milionowe dostawy. Dostawy te mają obejmować stal, maszyny, surowiec żelazny i t. d. Co jednak niezmiernie jest znamienne to forma finansowej realizacji. Przemysłowcy niemieccy nie mogą czy nie chcą służyć Sowietaom długoterminowym kredytem, przerzucili ciężar gwarancji na rząd niemiecki, który bierze na siebie w 70% odpowiedzialność za finansową wypłacalność Sowietaów.

Rząd Rzeszy, który „kona pod ciężarem nędzy i długów reparacyjnych“ a jednocześnie uchwala i ratę na pancernik „B“ i miljardy na „Osthilfe“, daje jeszcze jeden dowód swej „słabości płatniczej“ finansując sowiecką piatiletkę.

„Deutsche Wirtschaftszeitung“ piętnuje to posunięcie rządu Rzeszy wskazując na to, że „pomoc udzielona w tej chwili Sowietaom przez kapitał niemiecki może się obrócić nie tylko przeciw Niemcom, lecz i przeciw całemu światu.

„Skandal europejski“

Wiedeńska „Neues Wiener Journal“ podaje szczegóły tego niemiecko-sowieckiego interesu pod tytułem: „Skandal europejski“ (ein europäischer Skandal) i pisze: „Ze wstydem dowiadują się wszyscy patrijotyczni Niemcy, że niemieccy przemysłowcy zawarli interesy z śmiertelnym wrogiem kultury europejskiej.

Podróż do Moskwy 18-tu magnatów przemysłu, między którymi byli przedstawiciele Kruppa, Siemens i t. d., jest zagadką dla patrijotycznych i normalnie myślących Niemców. Europie grozi niebezpieczeństwo moskiewskie.

Znany ze swych dążeń do porozumienia z Francją przedstawiciel przemysłowców niemieckich Rechberg wystosował otwarty protest przeciwko tym poczynaniom rządu niemieckiego, w którym pisze: „W ten sposób otrzymują Niemcy 70—80 milionów marek złotych w dewizach do rąk, aby za pomocą nich finansować bolszewicką rewolucję w Niemczech i w Europie“.

Dla nas bezpośrednich sąsiadów Rosji wtłoczonych między nią, a Niemcy zalewające ją złotem, są to zjawiska niezwyklej wagi, wymagające skrupulatnej czujności.

Z. M.

Doraźna akcja obniżenia cen wchodzi w fazę końcową

Podjęta przez Rząd polski w połowie stycznia r. b. doraźna akcja obniżenia cen, wchodzi już w fazę końcową. W krótkim okresie dwóch miesięcy udało się przyspieszyć proces obniżki cen artykułów pierwszej potrzeby i zbliżyć ceny przemysłowe do cen płaconych producentom rolniczym. Podkreślić należy, że obniżce cen uległy również artykuły przemysłu skartelizowanego, i tak np. ceny nawozów sztucznych niższe zostały od 11 do 20 proc., artykuły przemysłu włókienniczego niższe o 10 do 25 procent, węgiel o 3 do 5 proc., żelazo o 3 proc., produkty naftowe o 3,5 proc., papier rotacyjny o 4,5 proc. i t. d.

Poważnej niższe uległy również ceny artykułów spożywczych, co posiada wielkie znaczenie dla złagodzenia kryzysu rolniczego, tembardziej, że jednocześnie ze zniżką cen detalicznych utrzymuje się tendencja zniżkowa na ceny u producentów.

Podkreślić należy, iż fakty te osiągnięte zostały w Polsce w szybkim czasie, przy czym bez zastosowania metody nacisku administracyjnego, a jedynie w drodze odpowiednich pertraktacji z organizacjami przemysłowców i kupców oraz przy zmobilizowaniu opinii publicznej, która całkowicie stanęła po stronie Rządu. Bardzo skutecznym środkiem okazało się ogłoszenie przez rząd komunikatów o zakończeniu doraźnej akcji zniżki cen w tych gałęziach przemysłu, które zastosowały się do apelu rządowego. Metoda ta z jednej strony wpływała przyspieszając na proces obniżki cen, z drugiej zaś strony przeciwdziałała skutkom „strajku nabywców“ na dłuższą metę.

Zadnego traktatu z Polską! wołają nacjonaliści niemieccy

Głosy prasy niemieckiej o układach ratyfikowanych przez Polskę

Znamienne są głosy prasy niemieckiej po ratyfikowaniu przez Sejm układu handlowego i układu likwidacyjnego z Niemcami. Głosy te pozwalają się orientować w nastrojach politycznych koł niemieckich.

„Deutsche Tageszeitung“ w artykule wstępnym p. t. „Zadnego traktatu z Polską“ szczególnie podkreśla korzyści płynące z tego traktatu dla Polski oraz straty, jakie poniosą Niemcy.

Aut. or na wstępie podnosi, że Polska wybrała zreszcie b. dobrą chwilę, dla ratyfikacji tego traktatu i wrażenie tego gestu nie pozostanie bez wpływu na Genewę. Rolnictwo polskie jest za przyjęciem traktatu, gdyż spodziewa się zbytu swoich produktów a szczególnie świń, których Polska jest w możności dostarczyć duże ilości i utrzymać wywóz świń na poziomie lat poprzednich, jak np. w 1928 r. 1.280 tysięcy sztuk. Polska może dostarczać do miast

niemieckich, położonych bliżej, niż Wiedeń, po 80 fenigów za 1 kgr. czyli o 20—30 proc. taniej, niż Niemcy. Jasnym jest jakie to następstwa spowoduje dla ukształtowania się cen w Niemczech. To samo dotyczy węgla, którego produkcja w porównaniu z latami przedwojennymi, wzrosła na polskim Śląsku do 164 proc. Jeżeli polski węgiel w Skandynawji łącznie z transportem można dostać za 10—12 marek tonnę, to cena niemieckiego węgla, wynosząca 25 mk, nie będzie do utrzymania.

Wszystkie zatem postanowienia traktatu wychodzą na korzyść Polski. Rolnictwo niemieckie poniesie wielkie szkody, a przede wszystkim niemiecki uzyska b. niepewne możliwości wywozowe.

Pozatem przez przyjęcie traktatu przez Niemcy polska polityka zagraniczna i polska gospodarka uzyskują w opinji świata nowe aktywa i szanse nowych kredytów zagranicznych. Parlament niemiecki zatem

nie powinien spieszyć się z ratyfikowaniem tego traktatu. Niemcy powinny zacząć na wyjaśnienie się politycznej i gospodarczej sytuacji w Polsce a przedewszystkiem żądać rewizji postanowień tego traktatu.

„Der Tag“ z d. 13 bm. pisze m. in. „Szybkie przyjęcie traktatu handlowego przez Sejm jest dowodem, że Polska bardzo dobrze rozumie wartość tego aktu dla siebie. Po stronie niemieckiej, jak wiadomo, przemawia właśnie ten sam argument przeciwko traktatowi. Dla Polski traktat ten oprócz sukcesu gospodarczego oznacza także sukces polityczny. Przyczynia się do wewnętrznej konsolidacji Polski i polepsza jej położenie międzynarodowe właśnie w chwili debat rewizyjnych i to na niekorzyść Niemiec“.

„Deutsche Allg. Ztg.“ z dn. 13 bm. wołuje się na wyjaśnienia ze strony miarodajnej, że „nie istnieje żadne umciment między polsko - niemieckim traktatem handlowym a polsko - niemieckim układem likwidacyjnym, ani też między polsko - niemieckim traktatem handlowym a jakimkolwiek niemiecko - francuskimi rokowaniami polityczkowymi“.

„Elbinger Ztg.“ w artykule p. n. „Widmo traktatu polsko - niemieckiego“ alarmuje, że traktat ten spowoduje ruinę rolnictwa wschodnio-pruskiego.

Socialistischer „Verwahrlosten“

za porozumieniem gospodarczym z Polską. W organie socjalistów niemieckich pojawił się artykuł p. t. „Um die Verständigung mit Polen“, w którym m. in. czytamy:

„Polska ratyfikowała układ handlowy polsko - niemiecki dużą większością sejmową. Zapewne również oddziaływanie skutków kryzysu wpłynęło na ten krok polskiej większości parlamentarnej. Ale przyjęcie układu leży też w interesie Niemiec“.

Po zilustrowaniu wykresami statystycznymi stosunku polskiego wywozu i wwozu do Niemiec za ostatnie lata, pismo kończy swe uwagi:

„Eksport Niemiec do Polski ucierpiał poważnie, szczególnie przy wywozie maszyn i produkcji elektrotechnicznej. Łączność i wielokrotnie pokrewny los obu krajów ostrzega w sposób kategoriyczny, że w miejsce niepotrzebnego stanu wojennego wien nastąpić normalny ruch handlowy między Polską i Niemcami. Polska uczyniła teraz pierwszy krok. Niemiecki Reichstag musi wkrótce uczynić krok drugi. Pokój gospodarczy jest tańszy, niż wojna gospodarcza“.

Sejm pod znakiem Noego

Kilku godzinna rozprawa nad ustawą antyalkoholową

Sobotnie posiedzenie sejmowe upłynęło pod znakiem Noego. Główną uwagę skierowała ustawa antyalkoholowa, która, jak wiadomo wywołała liczne protesty.

Oczywiście opozycja i przy tej sposobności znalazła pole do atakowania rządu. Dokładne jednak i wyczerpujące wywody przedstawicieli Klubu B. B. W. R. zdecydowanie przeciwstawiły się „zarzutom“ opozycyjnym. W dyskusji wygłosił obszernie przemówienie wiceminister skarbu p. Starzyński i wykazał dokładnie, że ustawa nie jest groźna.

Nie ulega wątpliwości — mówił wiceminister Starzyński — że nałóg picia nie da się zwalczyć prostym zakazem, bo gdyby dał się zwalczyć, to nie tylko u nas, ale i w innych krajach, gdzie już oddawna w tym kierunku rządy i społeczeństwa pracują, nałóg ten byłby już zwalczony. A więc dla zwalczenia tego nałogu jest potrzebne coś więcej, potrzebne jest uświadomienie szerokiej mas społeczeństwa. Wówczas dopiero wszelkie zakazy stają się realne i dają w życiu wyniki.

Czy to uświadomienie u nas rzeczywiście jest już tak dostatecznie głębokie, że w drodze krótkich zakazów możemy zagadnienie załatwić? Wydaje mi się, że tak nie jest. Powołam się na to, co powiedział jeden z lekarzy na Komisji Zdrowia i Administracyjnej, który

przemawiał przeciwko tej ustawie. Wspomniał on, że po jednym z zjazdów antyalkoholowych, odbytych niedawno w Polsce, członkowie tego zjazdu spędzili wieczór w restauracji przy kieliszku. Jeżeli zachodzą takie fakty, że ludzie, którzy są pionierami na tem polu, dają gorszący przykład, to sądzić, że uświadomienie społeczne w tym zakresie głębokiem nie jest.

Samemu pić, a drugim zakazać jest rzeczą bardzo nieładną. Przypuszczam, że w Sejmie zwycięży zasada — nie polecam tego jeszcze dziś — ażeby stosować się nie tylko do naszych słów, ale że musimy się tak zachowywać, aby można było stosować się i do naszych czynów. Należy więc wykluczyć alkohol z Sejmu“.

Bardzo mądrze mówił p. Diamond, a. własnie jak już mówiłem na Komisji i p. marszałek Trąpczyński i p. marszałek Rataj a w szczególności p. marszałek Daszyński mimo tego, że w ubiegłym Sejmie na Komisji Skarbowej to samo mówiłem, jednak nie był łaskaw konkwencji z tego wyciągnąć i nie był łaskaw tego alkoholu z Sejmu usunąć, który był nielegalny i właśnie najbardziej godny potępienia, bo był najbardziej aspołecznym przykładem.

Sejm po przemówieniu p. wiceministra Starzyńskiego przyjął projekt ustawy w drugim czytaniu większością głosów BB.

Jakie renty otrzymują inwalidzi w dni u 1. kwietnia?

Na podstawie rozporządzenia ministra skarbu wszystkie izby skarbowe wypłacą w dniu 1 kwietnia b. r. inwalidom wojennym, ich rodzinom, oraz sierotom i wdowom po poległych renty wraz z dodatkiem i zasiłkiem dla inwalidów ciężko poszkodowanych, według nowej tabeli rent.

Ostatecznie renty dla inwalidów i rodzin po poległych zostały na bieżący rok budżetowy ustalone w następującej skali:

Inwalidzi wojenni I-ej kategorii, którzy utracili zdolność do pracy w 15 proc. otrzymywać będą rentę wraz z dodatkiem w wysokości od 21 zł. do 34,50 zł. w zależności od stanu rodzinnego, inwalidzi II-giej kategorii (16 do 24 proc. niezdolności do pracy) 28 do 46 zł., III-ciej kategorii (25 do 34 proc.) — 42 do 69 zł., IV-tej kategorii (35 do 44 proc.) 56 do 92 zł., V-tej kategorii (45 do 54 proc.) od zł. 80 do zł. 125, VI-tej kategorii (55 do 64 proc.) — 96 do 150,10 zł., VII-ej kategorii (65 do 74 proc.) od 121 zł. do 184 zł., VIII-ej kategorii (75 do 84 proc.) od 137 zł. do 200 zł., IX-tej kategorii (85 do 94 proc.) od 176 zł. do 267 zł., oraz inwalidzi wojenni X-tej kategorii (utrata zdolności do pracy w wysokości 95 do 100 proc. od 215 do 305 zł.

Do zaopatrzenia inwalidów ciężko poszkodowanych, t. j. tych, którzy utracili zdolność do pracy wyżej 45 proc., wliczony jest również specjalny zasiłek dla ciężko poszkodowanych.

Wdowy po inwalidach, zdolne do pracy, otrzymywać będą rentę miesięczną w wysokości 42 zł., wdowy niezdolne do pracy w wysokości 70 zł., sieroty po inwalidach przy matce 28 zł., sieroty zupełne — 42 zł., ojciec lub matka zmarłego inwalidy, u którego byli na utrzymaniu — 28 zł., rodzice oboje — 42 zł.

Odroczenie płatności podatkowych

Wobec zajmowania przez niektóre urzędy skarbowe na pokrycie zaległości podatkowych, mimo ich odroczenia, względnie rozłożenia na raty, maleźności, jakie dany płatnik otrzymuje ze skarbu państwa za dokonane dostawy, Ministerstwo Skarbu z okazji ostatniego zjazdu naczelników urzędów skarbowych zwróciło naczelnikom uwagę, że wyznaczone ulgowe raty, względnie odroczenia płatności podatkowych mają być również bezwzględnie dotrzymywane wobec płatników, którzy mają wzajemną pretensję do instytucji państwowych. Jeżeli więc płatnik ma rozłożoną na raty zapłatę zaległego podatku i otrzymuje od skarbu państwa należności za dokonaną dostawę, władza skarbową nie może zajmować tej należności na pokrycie zaległości podatkowych, dopóki płatnik punktualnie uiszcza raty zaległego podatku. W najbliższym czasie wyjdzie prawdopodobnie przypomnienie takiego zalecenia w drodze okólnika.

Choroba robotnika nie może być powodem do wypowiedzenia pracy

Główny inspektor pracy rozesłał do inspektorów pracy wszystkich okręgów i obwodów okólnik w sprawie interpretacji rozporządzenia Prezydent R. P. „o umowie o pracę”, w którym wyjaśnia, iż choroba robotnika, trwająca nie dłużej niż 4 tygodnie, w żadnym wypadku nie może być uznana za ważny powód do rozwiązania umowy. Choroba trwająca dłużej, niż 4 tygodnie, sama przez się nie stanowi jeszcze ważnego powodu do wypowiedzenia, z wyjątkiem ściśle określonych wypadków, o czym na wypadek sporu rozstrzyga sąd.

Srebrny ekran w polityce...

Charlie Chaplin przedmiotem walki politycznej

Charlie Chaplin oświadczył podobno młodzieży komunistycznej w Berlinie, że zupełnie się z nią solidaryzuje.

To polityczne wyznanie wiary jest może przyczyną, że „Völkischer Beobachter”, organ Hitlera pisze o Chaplinie bardzo niechętnie: „Do Berlina przybył clown. Prasa cała prześciga się w „entuzjazmie”. Według „Berliner Tageblattu” jest ten bohater „najgłupszym ze wszystkich idealistów” i „idiotą idealistów demokracji”. Baden Nelson nie byłby tak przyjmowany w Londynie — piszą podobno angielskie pisma o wizycie Chaplina w Anglii — jak ten... żyd. Brytyjski prezydent ministrów chodził

Na wyspie „Principo”

Jak żyje Trocki? — Tam, gdzie Wilson chciał przenieść rokowania pokojowe — Poprzednicę Trockiego z krwi cesarskiej

Niedawny pożar willi Trockiego na wyspie Principo niedaleko Konstantynopola, zwrócił znowu uwagę na los byłego, najbliższego współpracownika Lenina, który popadłszy w nielubską Stalina, zmuszony był uciec się na wygnanie.

Stalin nie zadowolili się tem, że wysłał Trockiego ku rosyjsko-chińskiej granicy do zapadłej wioski Alma Ata, oddalonej od Moskwy o 4.000 kilometrów, a 250 km. od najbliższej

stacji kolejowej. Działalność Trockiego nie podobała się rządowi moskiewskiemu, który zdecydował wydalenie Trockiego z granic Rosji sowieckiej.

Dokąd miał się udać wygnańca? Anglja, Niemcy, Francja i inne państwa odmówiły mu gościnności. Udał się więc do Turcji, z którą Rosja sowiecka żyje w bardzo przyjaznych stosunkach. Po przyjeździe do Turcji, zamieszkał Trocki na stałe na wyspie „Principo”, która

swym klimatem i bujną roślinnością przypomina Capri. Dlaczego właśnie wybrał Trocki ową wyspę? Prawdopodobnie, przywiodła mu ona na pamięć konferencję pokojową w Paryżu w roku 1919, dokąd nie chcieli ze względu na burzliwe miasto delegacji sowieccy, a przedewszystkiem Trocki jechać. Ówczesny prezydent Stanów Zjednoczonych Wilson, zaproponował wówczas, aby konferencja odbywała się dalej na wyspie, „Principo” na morzu Marmara, przypuszczając, że czarujący natura tej wyspy, zmięczy serca zatwardziałych uczestników konferencji pokojowej.

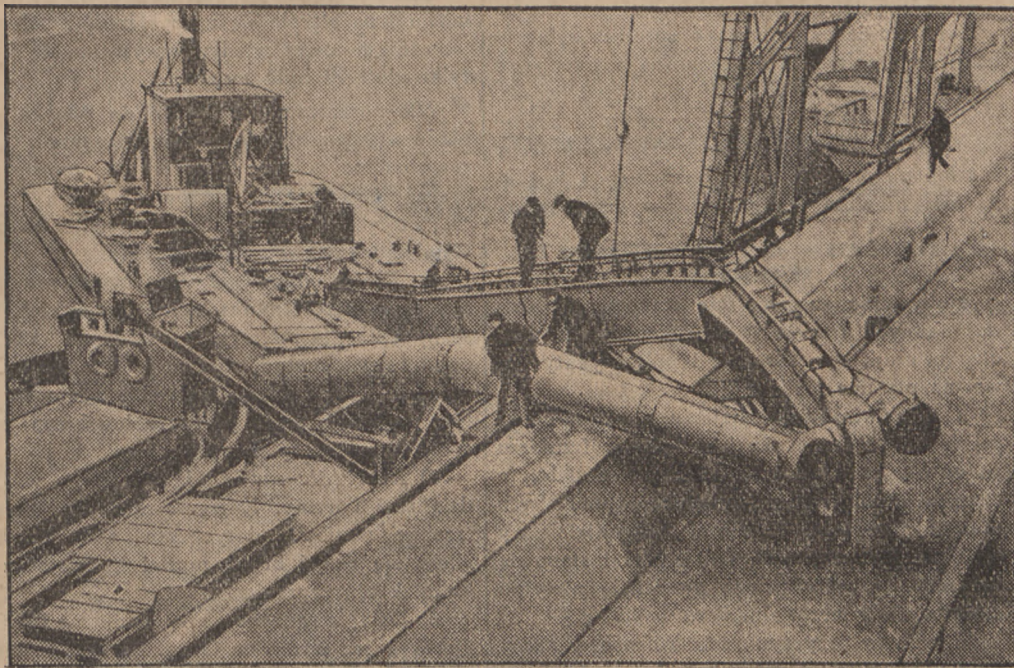
Obecnie żyje tu Trocki spokojnie wraz z żoną i dziećmi. Zamieszkuje jedną z najpiękniejszych will na wyspie, dawną siedzibę Izetta Paszy. Otrzymuje regularnie gazety, listy i telegramy. Píše sam lub dyktuje swemu sekretarzowi swoje pamiętniki. Dziesięć miesięcy pracował nad dziełem „Historja rosyjskiej rewolucji”, które miało wyjść równocześnie w 20 językach. Pewne amerykańskie wydawnictwo zaofiarowało mu za wydanie dzieła tego milion dolarów. Ze światem utrzymuje stosunki jedynie za pośrednictwem listów. Nie przyjmuje nikogo. Pewnego dnia chcieli z nim rozmawiać dwaj Armenci. Nie pozwolono im, lecz byli niewzruszeni. Trocki doniósł o tem policji tureckiej, która obu, żądanych ujrzenia Trockiego Armenci, aresztowała. W czasie spacerów po wyspie i przy wyjeździe na morze, towarzyszy mu zawsze policjant turecki. Nie dlatego, by uniemożliwić mu ucieczkę z wyspy, ale aby uchronić jego osobę przed ewentualnym niebezpieczeństwem.

Życie sowieckiego wygnańca jest o wiele przyjemniejsze, aniżeli los wygnańców bizantyjskich, których z Konstantynopola wysyłano na tę wyspę. Byli tam na wygnaniu członkowie rodu panującego, których zmuszono do noszenia sutanny zakonnej i odejście ich od życia politycznego Rzeszy Bizantyjskiej. Niekiedy przywieziono na wyspę więźniów straszliwie okaleczonych i pozbawionych wzroku. Na wyspie „Principo” żyły trzy cesarzowe bizantyjskie: Irena, współczesna Karola Wielkiego, Eufrozyna, żona cesarza Michała II i cesarzówna Zoe, które przeżyły trzech mężów, żądna uciech i przepychów aż do późnego wieku.

OBYWATELU! CZY PRZESŁAŁEŚ JUŻ ŻYCZENIA MARSZAŁKOWI PIŁSUDSKIEMU?

Adres: Funchal, Madeira, Marechal de Pologne
JOSEPH PIŁSUDSKI

Katastrofa w porcie bremeńskim

W porcie bremeńskim runął żóraw druzgocąc kilka statków i uszkadzając wał nadbrzeżny.

4 dni autem przez Saharę w motorowych „okrętach pustyni”

W Automobil-Klubie paryskim zademonstrowano samochody, które wzięły udział w wyprawie transsaharyjskiej majora Bernard le Pointois. Kierownik ekspedycji jest byłym oficerem marynarki, a obecnie profesorem prahistorji w Szkole Antropologicznej. Wyprawa prof. Pointois, w której wzięły udział trzy automobile, wyruszyła w drogę w listopadzie roku ubiegłego. Z Algieru posunęło się do Chardaja, a stamtąd dalej na południe, przez Sa-

harę, 10 tysięcy kilometrów, aż do Sudanu i Nigru; droga powrotna prowadziła przez Hoggar i Tunis do Algieru.

Każde auto waży 4 tysiące kilo (netto), może przewieźć ciężar do 3 tysięcy kilogramów. Motory poruszane są mazutem (nafta surowa). Działają one przy tak niskiej temperaturze, że prawie nie zużywają wody; tylko dwa litry (każdy wóz) na przestrzeni 4 tysięcy kilometrów. Ponieważ mazut jest nie-

palny i nie paruje w ciepłym słońcu, stosowanie tego rodzaju paliwa w Afryce, gdzie materiały palne szybko parują, jest rzeczą wprost nieoczoną.

Motorowy „okręt pustyni” może rozwijać szybkość do 40 kilometrów na godzinę. Pokonywa on bez trudu piaszczyste dżumy i krzaki kolczaste. Olbrzymie, specjalne pneumatyki, nadęte pod ciśnieniem jednej atmosfery, działają przy swoim zetknięciu z ziemią, jak gąsienice; ugrzęźnięcia nie należy się obawiać nawet na najbardziej zdradliwych terenach. Woda również nie jest przeszkodą dla „okrętu pustyni”. W południowym Tunisie auta prof. Pointois jeździły swobodnie 11 kilometrów w słonej wodzie głębokości 40 centymetrów.

Wyprawa powróciła do Tunisu dopiero w lutym 1931 r.; tyle czasu zajęły badania naukowe na przebytej przestrzeni. Zwykła podróż, bez zatrzymywania, z Algieru do Gao, nad Nigrem (a więc przez całą Saharę) nie powinna trwać dłużej, jak 4—5 dni. Koszta eksploatacji są minimalne, jeśli wziąć pod uwagę objętość i ciężar transportowanych towarów.

Sahara jest jak gdyby oceanem piasku, dzielącym północno-afrykańskie imperjum kolonialne Francji od posiadłości francuskich w Afryce centralnej.
R. W.

Na arenie walki o miłość

Statystyka ofiar tragicznej miłości

Mężowie znudzeni swymi żonami, żony zazdrosne o mężów, kochanki, rywale i wszyscy gladiatorzy na arenie miłości znaleźli sposób prosty, krótki i decydujący dla przecinania zagmatwanych węzłów gordyjskich. Jest nim — rewolwer.

Ciekawa jest niezmiernie statystyka przeprowadzona świeżo w tej dziedzinie we Francji. W jednym tylko departamencie Sekwany miało miejsce w roku 1930 morderstw z miłości 58, usiłowań morderstwa 64, z tego 10 mężów zabiło swoje żony, a 20 zraniło je, 8 żon zamordowało mężów a 12 zraniło ich, 20 kochanków popełniło zabójstwo, a 24 usiłowań tegoż wobec kochanek, 4 kochanki zabiło a 8 zraniło kochanków.

Którzy z tych zbrodniarzy, mężczyźni czy kobiety byli więcej zropaczeni? Statystyka powiada, że mężczyźni. Z wymienionych bowiem powyżej 2 tylko kobiety popełniły po strzale samobójstwo, a mężczyźni aż 23.

Bronią używaną w powyższych morderstwach był rewolwer. Drugie miejsce zajmuje nóż, potem brzytwa, witrjol, siekiera, wkońcu ukrop.

Statystyka powyższa podaje nam obraz „walki z wrogiem wewnętrznym” we Francji. Kroniki policyjne i akta sądowe w Polsce obfitują jednak w niemniej bogaty materiał stwierdzający nieraz bardzo krwawo, że „z sercem żartować niebezpiecznie”.

Z Sejmu

23-cie posiedzenie Sejmu, które odbędzie się w nadechodzący poniedziałek, dnia 16 marca o godz. 10 rano, przewidują 24 punkty. M. in. trzecie czytanie projektu ustawy o ograniczeniu sprzedaży, podawaniu i spożyciu alkoholu. Sprawozdanie komisji budżetowej o rządowym projekcie ustawy w sprawie zmiany niektórych postanowień z 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy państwowych i zawodowych wojskowych i t. d.

W trosce o 12 tys. warsztatów rzemieślniczych na Pomorzu

Z konferencji prasowej w Izbie rzemieślniczej

Izba Rzemieślnicza w Grudziądzu pragnąc zapoznać społeczeństwo ze swoimi poczynaniami w kierunku zapobieżenia i zahamowania kryzysu, który nie omija również i rzemiosła zorganizowała w ub. czwartek konferencję prasową, w której wzięli udział z ramienia Izby pp.: prezes **Jakubowski** i dyr. **Bischoff**.

Izba nie traci czasu na szukanie przyczyn kryzysu ani też nicma zamiaru narzekać i załamwać ręk, lecz prace swe koncentruje około wysiłku zapobieżenia i ulżenia rzemiosłu w przeżywaniu obecnego ciężkiego położenia.

Poczynania Izby można podzielić na następujące działy: organizacyjny, gospodarczy, oświatowy.

Wśród warstw produkujących w Państwie naszym zajmuje rzemiosło jedno z najważniejszych miejsc. Produkcja jego tak pod względem ilościowym jak i jakościowym obok zresztą mało rozwiniętego przemysłu, zasługuje na baczną uwagę i winna być poważną troską czynników miarodajnych.

Rzemiosło w ustroju państwowym jest podwalnią życia gospodarczego i najważniejszym czynnikiem obok rolnictwa, a pozatem stanowi fundament rozbudowującego się przemysłu. Jak dawniej, tak i obecnie składa się rzemiosło z wielkiej ilości drobnych samodzielnych przedsięwzięć z własnym warszatem pracy.

Dlatego też rzemiosło stanowi w kraju warstwę ekonomicznie stałą, która na wahania koniunktury stosunkowo słabo reaguje. Rzemiosło pozatem spełnia rolę wychowawczą, gdyż przygotowuje fachowców dla przemysłu i dla warsztatów państwowych. Z tych to powodów nieomal w każdym Państwie otacza się rzemiosło specjalną opieką, gwarantując im samemu możliwość jego rozwoju.

Ograniczenie inwestycji tak państwowych jak i prywatnych oraz wstrzymanie i zmniejszenie wszelkich prac budowlanych przyczyniło się w poważnej części do zastojów w rzemiosle.

Rzemiosło Pomorskie nie było również nastawione na wielkie obroty bezgotówkowe i wekslowe, które zresztą przez nicsuamienną klientów i niewykupywanie weksli, odstraszyły zainteresowanych do przyjmowania dalszych weksli, przeto rzemiosło więcej niż inne gałęzie gospodarcze, odczuwa brak gotówki.

Nielegalna konkurencja, spowodowana wykonywaniem prac przez bezrobotnych przyuczonych robotników, zwolnionych czasowo z fabryk metalowych, którzy pobierając swe zasiłki mogą wykonywać reperacje za bardzo niskim odszkodowaniem, stanowi poważny zastój w samodzielnych warsztatach (konkurencja nielegalna rozpanoszyła się do niebywalej rozmiarów).

Wykonywanie prac przez samorządy we własnym zakresie nie daje pełnej gwarancji solidnego wykonania i odbiera rzemiosłu możliwość zatrudnienia ludzi kwalifikowanych oraz utrudnia płacenie podatku na rzecz Państwa i samorządu.

Największym i najważniejszym odbiorcą i konsumentem rzemieślniczym jest rolnik, którego dzisiaj kryzys najwięcej dotknął, przeto rzemiosło nie mogło liczyć na większą ilość nowej produkcji i musiało zastosować swe warsztaty do potrzeb obecnich, to znaczy przede wszystkim na reperacje.

Izba wytyczyła starania około przysporzenia rzemiosłu zamówień, nabywania tańszego surowca, chociażby i wspólnymi siłami, obniżenia nadmiernych obciążeń tak fiskalnych jak i socjalnych. Wznowienie ruchu budowlanego — to ożywienie ruchu w warsztatach rzemieślniczych.

Poważna pomoc Rządu

Zabiegami Izby u władz centralnych i wojewódzkich, aczkolwiek nie usunęły wszystkich zł, to jednak dzięki poparciwu Wojewody Pomorskiego p. **Lamota**, uwieńczone zostały przydziałem większego kredytu, (przeszło 5 milionów złotych), który zresztą stałe pozostaje w obrocie.

Również złagodzone różne rozporządzenia regionalne jak przepisy mechanizacji piekarni, zamykanie piekarni i wiele innych, których nie podobniństwem byłoby wyliczyć.

Przy nabywaniu surowca w Dyrekcji Lasów Państwowych tak przez pojedyncze jak i zbiorowe warsztaty, przyznano dłuższy kredyt przy wpłaceniu 25 proc. należności.

Nabywanie okowity jako surowca z fabrykacji monopolowych obniżono na potrzebny surowiec (np. dla stolarzy) 50 zł. na 100 litrach.

Ułgi podatkowe przyniosły również pewne odprężenie. Zmniejszył się poważny procent zażaleń na procedurę wykonawczą, co jest — naszym zdaniem — bardzo dobrym objawem.

Zaufanie do rzemiosła wzrasta

Nabywanie surowca nie stanowi już dzisiaj żadnych trudności, fabrykanci i hurtownicy ofiarują swe surowce i półfabrykaty nawet na otwarte rachunki.

Kasy Powiatowe i Miejskie, a nawet banki prywatne przeznaczają już większe fundusze na obroty rzemieślnicze, wnikając w dalszym ciągu w intensywność i wydajność prac w rzemiosle, które coraz to więcej zaczynają się wybijac na pierwszy plan twórczości i stanowią już same w sobie pewną gwarancję nie tylko moralną ale i materialną.

Z tych to przyczyn świat finansowy zaczyna się coraz to więcej liczyć z samodzielnym

rzemiosłem jako niezachwianym producentem i pozyskuje go sobie jako klienta.

Znamiennym objawem jest fakt, że i prywatni finansierzy wypożyczają samodzielnym warszatom rzemieślniczym, o ile widzą tylko solidność samodzielnego rzemieślnika, wiedzząc o tem, że na nim nigdy stracić nie można.

Przypodobienie rzemiosła do walki z kryzysem i konkurencją

Badania i spostrzeżenia Izby wewnątrz kraju i zagranicą zaczęto przenosić do warsztatów rzemieślniczych celem zastosowania ich nie tylko w teorii lecz w praktyce.

Rzecz zrozumiała, że zainteresowanie było i jest wielkie, gdyż opustoszałe warsztaty przez wojnę światową a wznowione po wojnie, nie miały możliwości wobec słabej koniunktury rozwijania się w ciągu przeszło 15 lat nie widziano i nie zaprowadzano żadnych innowacji i metod nowoczesnych.

Nie przecierając ani w zawodach ani w wieku Izba starała się uprzystępnic możliwość innowacji i nowej wiedzy wszystkim, do kogo tylko dotrzeć było można.

Nie ograniczono się tylko do samych wykładów, odczytów i pisania broszurek, lecz zastosowano pokazy i instrukcje praktyczne przez odbywanie się kursów na całym Pomorzu, których pokażą ilość skoncentrowano w Grudziądzu we własnym gmachu.

a) *Kursy budowlane dla pogłębienia wiedzy czeladników murarskich i ciesielskich.*
b) *Kurs dla malarzy*, prowadzono według najnowszych metod, narazie w Toruniu i Grudziądzu. Na wykłady malarskie udało się Izbie pozyskać prof. p. **Szczeblewskiego** oraz artystę malarza p. **Franowskiego**.

c) *Kursy dla zawodu krawieckiego* w Grudziądzu i Toruniu. Kursy te są konieczne potrzebne, ponieważ dotychczas każdy krawiec, chcąc się uczyć kroju, musiał korzystać z uczelni kroju zagranicą.

d) Dalej urządzono kursy sanitarne dla fryzjerek i fryzjerów w Grudziądzu, Toruniu i Gdyni, które ze względów higienicznych i za-

pobiegawczych na choroby włosów i łyszczy, uważane są za bezwzględnie konieczne. Na kursach sanitarnych prócz fachowca p. **Zblewskiego** wykładali również pp. **Dr. Łachowski** i **Dr. Urbański** z Grudziądza oraz **Dr. Skowroński** z Torunia.

e) Dla pouczenia szerokich sfer rzemieślniczych a szczególnie metalowców, postanowiła Izba pokazać film wykładowy autogenicznego spawania i cięcia metali.

Kursu spawania i cięcia metali udziela słynny ze swej pracy inż. **Biernacki** z **Warszawy**, teoretycznie w salach Izby, praktycznie w fabryce „Unia”, która bezinteresownie stawiała swoje warsztaty do dyspozycji.

Film dostarczył bezpłatnie p. inż. **Biernacki** z firmy „Perun” w Warszawie.

Kurs ten jest tak interesujący, iż nicbawem będzie musiał być utworzony powtórnie, ponieważ zgłoszeń dalszych kandydatów jest już dostateczna ilość.

f) Pomysłano również o stronie kupieckiej i kalkulacyjnej i w tym celu zorganizowano wzgl. organizując się kursa kalkulacji i księgowości w różnych ośrodkach Pomorza.

Dla zmniejszenia bezrobocia rzemieślników na Pomorzu oraz celem dania możliwości usamodzielnienia się dobrymi i długolcniymi fachowcom, nawiązała Izba kontakt z Urzędem Ziemiańskim w **Grodnie**, gdzie planuje się urządzić kołonie rzemieślnicze o szerszych rozmiarach.

Celem pobudzenia pilności uczniów w nauce ustalono nagrody w postaci zegarków, które na wniosek komisji udziela Województwo Pomorskie.

Samowystarczalność

Izba Rzemieślnicza organizuje „Stałą Wystawę Maszyn i Narzędzi Rzemieślniczych” celem zwrócenia uwagi rzemieślników na krajowe źródła zakupu potrzebnych maszyn, narzędzi itp.

Posiadanie własnej drukarni umożliwia drukowanie podręczników i dostarczanie rzemiosłu.

Spółdzielnia Kredytowa (Centralna Kasa) aczkolwiek nie spełniła w zupełności zadania, do którego ją stworzono, to jednak wysiłki Izby idą dalej w kierunku ewentualnego zasilenia względnie odbudowy dalszych spółdzielni.

Istniejąca spółdzielnia skór surowych i odpadków w rzeźnictwie, prosperuje nadzwyczajnie. (Obroty przeszło 24 miliony złotych). Spółdzielnią kieruje p. **Szczepaniak** z **Podgórzem**, zaś Rada Nadzorcza pracuje pod kierownictwem p. **Frackowskiego** z **Chełmna**.

Przypuszczać więc należy, że z chwilą, kiedy wszystkie gałęzie gospodarcze wytyczą swe siły w kierunku zmniejszenia obciążenia produkcji, a zwiększenia wydajności pracy oraz zwiększenia konsumpcji, możemy się spodziewać lepszego jutra.

Jak zachować siły fizyczne i duchowe? Odpowiedz na to najważniejsze zagadnienie życia we oraz próbą paczkę „Fregalinu” D-ra med. H. Schulze otrzymać bezpłatnie i bez zobowiązań. Prosimy zwrócić uwagę na ogłoszenie w tym samym numerze. Przeczytajcie w Waszym interesie jak najdokładniej i napiszcie dziś jeszcze do: Dr. med. H. Schulze G. m. b. H., Berlin-Charlottenburg 2.

Stan rozwojowy rzemiosła na Pomorzu

Według miast i powiatów	Stan według 31 XII 1929	Zlikwidowano	Nowozakończono	Stan według 31. XII 1930
Grudziądz miasto	639	32	85	602
Toruń miasto	529	48	123	604
Gdynia	156	23	116	249
Grudziądz powiat	451	2	42	491
Toruń powiat	458	3	53	508
Brodnica powiat	774	2	55	827
Chełmno powiat	492	16	99	575
Chojnice powiat	764	36	74	802
Działdowo powiat	254	1	47	300
Gniew powiat	357	3	39	393
Kartuzy powiat	373	3	33	403
Kościerzyna powiat	520	8	46	558
Lubawa powiat	719	5	50	763
Starogard powiat	632	18	83	697
Świecie powiat	975	15	65	1025
Sępólno powiat	450	5	40	485
Tczew powiat	450	13	115	552
Tuchola powiat	399	16	53	436
Wąbrzeźno powiat	628	12	32	648
Morski powiat	572	5	49	616
	10592	267	1299	11624

Wieczory teatralne

Sobota bydgoska w Toruniu

Teatr bydgoski w sobotę rzucił nam przed oczy szmat dziejów Polski i ujął to w dwa przedstawienia.

Nie wiem czy układ sztuk był dziełem przypadku czy indywidualnym smakiem dyrekcji. Chcąc sprawę omówić chronologicznie, dziejowo, musiałbym najprzód słów kilka poświęcić „Palestrantowi”. Ale i chronologia dnia repertuarowego, a przede wszystkim bliższa naszej pamięci przeżyć, skłania mnie do zwrócenia uwagi nasamprzód na „Młody Las” Jana Adolfa Hertza. Sztuka ta związana ściśle z jednym z piękniejszych w historii odruchów młodzieży, a tem piękniejszym, że dał on podwaliny pod dzisiejszą szkołę polską i ufatwił niepomierne organizowanie pierwszych kadroń późniejszej P. O. W. Moment ten może mniej rozumie dzisiejsza młodzież, która zupełnie prawie nie zjawiała się na wi-

downi teatralnej, mniej rozumieją Polacy z innych dzielnic, ale dla tych, którzy mieli możliwość zetknięcia się z tą młodzieżą bliżej, są to chwile niezapomniane. Muszę otwarcie powiedzieć, że z żadnymi uczniami ani potem ani przedtem nie wiązała mnie taka mi serdecznego związku, nie przeżyłem tyle chwil górnych i chmurnych, co z tą młodzieżą strejkową, a z których dziś wielu na najwyższych stanowiskach państwowych. Była to młodzież jakaś specjalnego temperamentu, jakaś mocna i twórcza, a dziś chociaż nas dzieli to, co dzieli zwykle młodych i starych, łączą mnie z wami, kochane chłopaki, nie wspomnień jak razem niejedną wiec z „Młodego Lasu”, może jeszcze w ściślejszym koleżku przegadaliliśmy i przemarzyli. Sztuka Hertza piękna, piękna, nie wielką linią artystyczną, ale piękna siłą kontrastem faktów, zaśługiwała na większą uwagę publiczną, a już niezaprzeczenie młodzieży zwłaszcza z Pomorza, która przeciw „mutatis mutandis” miała chwil podobnych bardzo wiele, chociażby w **Chełmie** wspomniawszy.

Teatr bydgoski i w szczególności i ogólnie sprostał zadaniu, a niektórzy z artystów jak **Lochman**, **Dobrowolski**, **Kocyrkiewicz**, **Korecki** i **Bielicz**, zarazem reżyser sztuki, stworzyli postacie udatne.

Inne to czasy w „Palestrancie”, czasy szerokiego życia, ale znowu młodzież i to młodzież w służbie dążeń do odrodzenia Ojczyzny pod kierunkiem „dobrego filozofa”, **Stan Leszczyńskiego**. Prowadzi Kraków, to miasto, które nieraz zawdzięczając swym tradycjom, stało się ośrodkiem ruchu postępu. „Palestrant” nie tylko swą treścią, ale także datą ukazania się (1881) wiąże się z pewnym przełomem w życiu politycznym narodu. Jest to moment, kiedy Polacy zyskują wybitny wpływ na rządy wiedeńskie, a „Kółko Polskie”, staje się najważniejszym czynnikiem w parlamencie austriackim. Zaczęto się nimi interesować od tej chwili i w życiu codziennym, stąd tłoczy się wielka popularność i naszych strojów narodowych, a przede wszystkim muzyki. **Millöcker** bardzo zręcznie zresztą czerpie bogactwo z muzyki naszej XVIII wie-

ku, a pokrewieństwo n. p. z **Ogińskim** bardzo widoczne. Nic więc dziwnego, że **Piosenki**, a zwłaszcza z pierwszego aktu „ja ją cmoknął lecusieńko”, stały się najpopularniejsze, śpiewała ją babcia przy kominku, śpiewała ją chłopiec na ulicy.

Teatr bydgoski kosztumowo dał starej operetce oprawę bogatą, rzadko dekoracje, widocznie to już los gościnnych występów.

Muzycznie operetka przygotowana poprawnie, chóry składne, zaśpiewane dobrze, balet doskonały, taniec żydowski i mazur nieprzeciętny, znać, że baletem kieruje wytrawny baletmistrz.

Siły solistów przeważnie już u nas dobrze znane, zwracają na siebie coraz żywszą uwagę, głos p. **Kaupa** zyskuje coraz więcej na wyrazistości, koloratura wyższej klasy niż na operetkę, pięknie brzmi głos p. **Wańskiej**, p. **Granowskiej** wyrobi się z czasem na bardzo pożyteczną siłę, p. **Zuckowski** nie miał większego pola do popisu.

P. Korab-Laskowski mocno przejęskrawiony, p. **Dowmunt** reprezentował humor.

S. R.

KRONIKA

TORUN

Kalendarzyk rzym.-kat.

Poniedziałek Henryki

Wtorek Gertrudy

Stan wody w Wiśle z dnia 14. 3.: Zawichost +3,21; Warszawa +1,62; Płock +1,31; Toruń +1,44; Fordon +4,28; Chełmno +1,82; Grudziądz +2,21; Korzeniewo +2,47; Piekło +1,99; Tczew +1,97; Einlage +2,38; Schiewenhorst +2,48.

Nocny dyżur aptek. Do środy, dnia 18 b. m. włącznie dyżuruje apteka „Pod Orlem“. Rynek Staromiejski.

Repertuar Teatru Miejskiego:

Poniedziałek — Teatr nieczynny.

Wtorek, dnia 17 bm. o godz. 20 „Polska krew“.

Repertuar kin:

Palace, kino dźwiękowe, ul. Mickiewicza — „Janko Muzykant“.

Światowid. — „Bez serc — bez duszy“.

Mars, ul. Warszawska. — „Motyl brukowy“.

Lux, kino dźwiękowe, ul. Strumykowa „Za Oceanem“.

Corso, Rynek Nowomiejski — „Klejnoty świątyni Opar“.

Z miasta

Rekolekcje dla pań nauczycielek. Zarząd Sodaliej Marjańskiej Nauczycielek Pomorskich zawiadamia, że doroczne rekolekcje zamknięte dla pań nauczycielek rozpoczną się dnia 8 kwietnia br. o godzinie 17.30 w kaplicy państwowego seminarjum żeńskiego w Toruniu, ul. Sienkiewicza 46 i trwać będą do 11-go kwietnia włącznie. Rekolekcje poprowadzi O. A. Mueller ze zgrupowania OO. Redemptorystów w Warszawie. Na powyższe rekolekcje Sodalija zaprasza panie nauczycielki Sodaliskie, jakoteż wszystkie inne, nie należące do Sodaliej.

Ciekawa wystawa. Konfraternia Artystów w Toruniu urzęduje dnia 22 wystawę zbiorową obrazów i grafiki kontrata Wilka Osseckiego. Otwarcie o godz. 1 w poł. w lokalu przy Nowomiejskim Rynku. Dochód przeznaczony na cele Przysposobienia Kob. do Obrony Kraju. Wystawa będzie otwarta codziennie od 11 do 6-ej popoł. Wstęp 50. dla młodzieży szkolnej 20 gr.

Za parę dni podamy obszerniejsze wiadomości o tej wyjątkowo interesującej wystawie.

Walne zebranie Klubu Wioslarskiego. Klub Wioslarski w Toruniu zawiadamia swych członków, że w dniu 25 marca rb. o godz. 20 w Dworze Artusa odbędzie się walne zgromadzenie. Na porządku obrad m. i.: sprawozdanie zarządu; udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi; wybór nowego zarządu, komisyji sportowej i rewizyjnej; założenie kola Komitetu Floty Narodowej; wolne wnioski. — Jeśli w pierwszym terminie, t. j. o godz. 20-ej nie będzie quorum, to zebranie odbędzie się tego samego dnia o godz. 20.30 i uchwały tegoż zebrania będą prawomocne bez względu na ilość obecnych. Ze względu na bardzo ważne sprawy zarząd Klubu prosi o jaknajliczniejszy udział członków.

Towarzystwo Graficzne w Toruniu odbywa swe miesięczne zebranie we wtorek, dnia 17 bm. w szkole wydzielonej o godz. 7 wiecz. Na zebraniu tem wygłosi aktualny referat p. Różański: „Olów i jego właściwości w zastosowaniu w przemyśle graficznym“.

Śmiałe włamanie. Wczoraj między godziną 1 a 3 rano, jacyś dobrze obznajomieni złodziejzaskowie z rozkładem mieszkania mistrza krawieckiego Władysława Dłużniewskiego, Ścieżka Szkolna 1, weszli frontowymi drzwiami do pracowni i wynieśli mu gotowe ubrania i materiały wartości tysiąc kilkaset złotych. Złodziejzaskowie byli tak bezczelni, że oporządżając mieszkanie wiedzieli, że za ścianką śpią Dłużniewscy, a mimo to potrafili oporządzić cały skład. Policja jest już na tropie włamywaaczy.

Roczne walne zgromadzenie Okręgu Pomorskiego P. C. K.

W sali posiedzeń Rady Miejskiej odbyło się wczorajszą niedzielą roczne walne zgromadzenie okręgu Czerwonego Krzyża. Obrady zagalp. p. przez inż. Zołca, na przewodniczącego wybrano p. dr. Szekala.

Po przyjęciu sprawozdań uzupełniono skład Komitetu Okręgowego.

Na posiedzeniu Komitetu, które odbyło się bezpośrednio po obradach okręgu, prezesem komitetu wybrano starostę krajowego p. Łąckiego, wiceprez. p. wicewojewodzinę dr. Seydlitzową, sekretarzem ks. dziekana Sienkiewiczza. Szersze sprawozdanie podany w numerze jutrzejszym.

CZUWAJ!

Harcerstwo Pomorskie zdaje społeczeństwu rachunek ze swej pracy

Walny zjazd Oddziału Pomorskiego Związku Harcerstwa Polskiego poprzedziła rano o godz. 9 msza św. w kościele św. Jana. Po godz. 10 odbył się na dziedzińcu gimnazjum męskiego przegląd drużyn toruńskich, podczas kiedy w auli gimnazjalnej gromadzi się oczepi liczni przedstawiciele społeczeństwa i sympatycy harcerstwa.

Poza naczelniemi władzami oddziału pom. Zw. H. P. z p. gen. Pasławskim na czele zauważyliśmy na sali m. i. reprezentanta Wojewody Pomorskiego nacz. Grzankę, kuratora szkolnego dr. Pollaka, starostę krajowego Łąckiego, przedstawiciela Magistratu radcę Janowskiego, gen. Maksymowicza-Raczyńskiego, nacz. red. „Dnia Pom.“, dr. A. Brzęga, Państwowy Urząd Wych. Fiz. i P. W. przy Min. Spr. Wojsk. reprezentował mjr. Pfeifer, naczelnictwo Zw. H. P. p. Wocalewska.

Walny zjazd zagalp. o godz. 10.30 przewodniczący zarządu oddz. pom. Z. H. P. p. gen. Pasławski, wyciąg przedstawicieli władz i proponując wybór prezydium zjazdu w osobach kuratora szkolnego dr. Pollaka, star. Łąckiego i dr. Kryszińskiego. Na sekretarzy zjazdu po-

wolano druha Ulatowskiego i dhnę Kowalczykównę. Następnie p. nacz. Grzanka w imieniu p. wojewody powitał zjazd i życzył mu owocnych obrad, wskazując na cele i zadania harcerstwa. W imieniu Magistratu powitał zjazd p. radca, poczem delegat harcerzy polskich z Gdańska zgrupowanych przy politechnice gdańskiej, dh R. Truszczyński w gorących słowach wskazał na szczególne zadania harcerstwa pomorskiego i polskiego wogóle w Niepodległej Polsce. Po odczyceniu telegramów powitalnych, które m. i. nadesłali min. Norwid, Neugebauer, kurator łwowski p. Swiderski, dyr. gimnazjum polskiego w Gdańsku Augustyński, naczelnik główn. kwatery męskiej druhy Olbromski, druha Słaby z Genewy zabrała głos delegatka naczelnictwa Zw. H. P. Wocalewska, która zamiast zapowiedzianego referatu oświadczyła o rozwoju harcerstwa na Pomorzu i w Polsce, podkreślając rozwój pomorskich drużyn żeńskich i wskazując na konieczność krzewienia idei harcerskiej wśród młodzieży szkół powszechnych.

Delegat Państw. Urzędu W. F. i P. W. mjr. Pfeifer w dłuższym przemówieniu nakreślił najbliższe zamiary na przyszłość naczelnictwa Z.

W przededniu 19 marca

Zbliża się dzień Imienin Marszałka Piłsudskiego. Polska cała w tym roku swemu zasłużonemu Wodzowi i Budownicemu śle na daleką wyspę Madagę miliony swych dowodów pamięci w formie życzeń przesłanych pocztą.

Na ten dzień wszyscy żywiący spontaniczną cześć dla osoby Marszałka łączą się w wyrażeniu Mu tych dowodów uczuć, jakimi darzy Go Polska cała od lat.

W dniu 19 marca niechaj nasze miasto przywdzieje odświętą szatę, dekorując domy flagami o barwach narodowych, zaś okna nalepkami okolicznościowymi.

Akademia Zw. Strzeleckiego ku cześć Marsz. Piłsudskiego

W środę, 18 bm. urzęduje Zarząd oddziału Związku Strzeleckiego nr. 1 w Toruniu uroczystą akademią strzelecką ku

uczczeniu Imienin Pierwszego Marszałka Polski Pierwszego Strzelca Józefa Piłsudskiego. Ostatnia akademja Zw. Strzel., urządzona w lutym ku uczczeniu rocznicy powstania styczniowego, postawiona na bardzo wysokim poziomie, daje gwarancję wszystkim, którzy sympatyzują z tą żywną organizacją, że zapowiedziana akademja odpowie w zupełności wymaganiom kulturalnym publiczności Torunia. Tymny udział i zainteresowanie nadzwyczaj urozmaiconym programem ostatniej imprezy zachęca niewątpliwie liczną publiczność do wzięcia udziału w obecnej uroczystości, zorganizowanej przez Zw. Strzelecki.

Akademia odbędzie się w Strzelnicy przy ul. Podzamcze. Zaproszenia zostaną rozesłane indywidualnie. Program podany zostanie w afiszach i w pismach.

„W rocznicę Wielkiego Tygodnia“
Rekolekcje w kościołach toruńskich

W ubiegłą niedzielę rozpoczęły się w kościołach toruńskich rekolekcje stanowe. Nauki wygłaszają OO. Redemptoryści z Bielca.

W kościele N. P. Marji rozpoczęły się rekolekcje dla Matek dla parafii N. P. Marji. św. Jakoba i św. Jana. Nauki odbędzie się w poniedziałek i we wtorek o godz. 19-ej. W środę dnia 18 bm. odbędzie się w kościele N.

P. Marji wspólna spowiedź, w czwartek wspólna komunja św.

W kościele św. Jakoba rozpoczną się w środę 18 bm. rekolekcje dla męczyzn również dla parafii N. P. Marji, św. Jana i św. Jakoba. Nauki odbywać się będą w środę, czwartek i piątek o godz. 19-ej. W sobotę wspólna spowiedź, w niedzielę wspólna komunja św.

Zjazd delegatów Zw. Powiatowych
Ochotniczych Straży Pożarnych

W ubiegłą niedzielę w gmachu Starostwa Powiatowego odbyło się walne zebranie Związku Powiatowego Ochotniczych Straży Pożarnych, który ukonstytuował się w roku ub.

Obrady pierwszego walnego zebrania delegatów Ochotn. Straży Pożarnych zagalp. przez p. Kurzetskowskiego, wyciąg przedstawiciela starostwa powiatowego p. Masojadę, prezesa Okręgowego p. Kaszewskiego i przedstawiciela „Dnia Pomorskiego“.

Na wstępie obrad zebrani uczcili przez powstanie z miejsc pamięci zmarłego członka zarządu, sp. Webera, burmistrza z Podgórza, poczem p. Łęgowski odczytał protokół z zebrania konstytucyjnego. Sprawozdanie z posiedzenia zarządu zdał sekretarz p. Moszarski. — Ogólny pogląd na całokształt działalności zarządu w ubiegłym roku dał zebranym prezes p. Kurzetskowski.

Z kolei zebrani wysłuchali rzeczowo ujętego sprawozdania cyfrowego, dotyczącego obecnego stanu straży w powiecie, które przedstawił instruktor p. Rutkowski. Z sprawozdania tego wynika, że w ubiegłym roku założono w powiecie 3 nowe ochotn. strażę, tak, że ogólny stan wynosi obecnie 35. Urządzono 4 kursa rejonowe, i jeden powiatowy w Podgórzu. Kursy te dały bardzo dodatnie wyniki. W 6 gminach projektuje się w bieżącym roku założenie straży och. Związek liczy obecnie 446 członków aktywnych.

Po krótkiej dyskusji sprawozdania przyjęto do wiadomości, poczem na wniosek zarzą-

du powzięto jednomyślną uchwałę, mocą której poszczególne strażę obowiązane są płacić tylko w roku bieżącym składkę roczną w wysokości 1 zł od każdego aktywnego członka. Fundusze zdobyte tą drogą zasilą w pewnej mierze kasę Związku.

Następnie przyjęto referowany przez skarbnika p. Olszewskiego budżet Związku na rok 1931-32, zamykający się po stronie dochodów i wydatków sumami 2.200 zł. W walnych głosach omawiano szereg spraw natury wewnętrzno-organizacyjnej. W ogólnej dyskusji zabrał głos Serafin, Matiaszek (Kamionka), Wilk (Rudak), Kurka (Stawki), Klemański (Podgórze), Woziwoda (Gostkowo) i inni.

Za zasługi położone na polu pożarnictwa odznaczeni zostali pp. Ziolkowski (Chelmska), medalem złotym, Julian Szczepański (Podgórze) medalem srebrnym i Łęgowski — medalem brązowym.

W dalszym ciągu zebrania, toruński przedstawiciel wytwórni gaśnie „Kometa“ w Grudziądzu p. Henryk Karpinski, dał krótki opis suchej gaśnicy „Kometa“, zaznajamiając zebranych z sposobem jej użycia itd.

Na zakończenie p. prezes Kaszewski przedstawił w ogólnych zarysach program Związku Wojew. na najbliższą przyszłość.

Po wyczerpaniu się porządku obrad przewodniczący p. prezes Kurzetskowski zamknął obrady, wnosząc okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzplitej. Prezydenta Mościckiego i Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

H. P., zapowiedział urządzenie kursów instruktorskich, seminaryjnych, 2 kursów żeglarskich, w Gdyni i w Chojnicach. Mjr. Pfeifer nie komunikował dalej, że naczelny zarząd Zw. H. P. zamierza wysłać jaknajliczniejszy zastęp harcerzy na zlot harcerzy słowiańskich w Pradze. W zjeździe tym weźmie udział 2000 harcerzy polskich i 300 harcerzek. Natomiast zlot harcerski we Lwowie, projektowany pierwotnie na większą skalę, będzie miał tylko charakter regionalny.

Po przerwie p. gen. Pasławski w dłuższym i niezwykle treściwym przemówieniu przedłożył walnemu zjazdowi sprawozdanie z działalności zarządu oddziału pom. Z. H. P. — P. gen. Pasławski podkreślił wydatną pomoc, jaką harcerstwo pomorskie otrzymało z funduszu państw. U. W. F. i P. W., Okr. Urz. W. F. i P. W. oraz od p. starosty krajowego, który na wyjazd harcerzy pomorskich do Pragi przyrzekł subwencję w wysokości 1400 zł. P. general. zakończył swoje przemówienie stwierdzeniem, że dobrany skład grona osób, kierujących harcerstwem pomorskiego, zapewni kierujących harcerstwem pomorskim, zapewni —

Po odczyceniu sprawozdania z ostatniego walnego zjazdu przez sekretarza zarządu phm. Zuchowskiego, skarbnik zarządu O. P. Z. H. P. p. dyr. Brzeski w swoim sprawozdaniu podkreślił, że zarząd zamknął bilans za ub. rok 1930 saldem w wysokości 1000 zł, mimo, że budżet przewidywał niedobór i mimo, że planowano w tym roku wszystkie długi. Budżet na rok 1931 zamyka się sumą 30.000 zł.

Pomyślny stan majątkowy zarządu O. P. Z. H. P. jest w dużej mierze zasługą skarbnika dyr. Brzeskiego.

Ze sprawozdań komendantki chorągwi żeńskiej dhny Cieńskiej i p. o. komendanta dha Sieradzkiego, dających szeroki pogląd na ogólną sytuację i rozwój harcerstwa na Pomorzu, przytoczymy dzisiaj tylko kilka ciekawych danych statystycznych, odkładając inne ciekawe szczegóły na później.

Chorągiew żeńska liczy 5 hufców: Toruń (7 drużyn), Grudziądz (8 drużyn), Brodnica (6 dr.), Chojnice (4 dr.), Wejherowo (5 druż.), razem 30 drużyn, poza 8 drużynami próbnymi. Ogółem liczy chorągiew żeńska na Pomorzu około 1080 harcerzek.

Chorągiew męska liczy 11 hufców: Brodnica (15 drużyn), Chelmska (4), Chojnice (6), Kościerzyna (3), Lubawa (3), hufiec morski w Gdyni (5 drużyn), Grudziądz (9), Starogard — najliczniejszy hufiec — 15 drużyn, Tuchola 4 drużyny, Toruń — 10 drużyn, Wąbrzeźno — 7 drużyn. Ostatnio powstało pozb. 11 nowych drużyn oraz zastęp „albatrosów“ w Gdyni. 9 dalszych drużyn znajduje się w stadium organizacyjnym.

Ogółem liczy chorągiew pomorska przeszło 3000 harcerzy, zespolonych w 95 drużynach, rozdzielonych na 35 ośrodków. W 15 dalszych ośrodkach zaś organizują się nowe drużyny.

Po udzieleniu zarządowi absolutorium dokonano wyboru uzupełniającego do zarządu.

Pod koniec zebrania omawiano jeszcze sprawę kół Przyjaciół Harcerstwa, którą referował p. nacz. Grzanka i nad którą rozwinęła się ożywiona dyskusja.

Szczegółowe sprawozdanie z końca obrad walnego zjazdu odkładamy do następnego numeru.

W myśl statutu, ustępuje co roku 1/3 część członków zarządu. W tym roku ustępują: wizytator Dutkowskiego, prezydent Esden-Tempeski, dyr. Wojciechowska i inż. Kossakowski.

Zarząd zaproponował wybór nast. członków: wizytatora Dutkowskiego, dyr. Wojciechowską podharcmistrza Zuchowskiego i Zygmunta Hozakowskiego.

Walny zjazd wybór ten zaakceptował jednoznacznie, tak skład zarządu oddz. na rok 1931 przedstawia się następująco: gen. bryg. Pasławski, przewodniczący, nacz. Biedowicz, dyr. Brzeski, skarbnik, inżynierowa Boberska, wizytator Dutkowski, naczelnik star. grodzk. Gumiński, naczelnik Grzanka, major Sulik, prezes Szyszko, dyr. Wojciechowska, wizyt. Wiśniewska, podharc. Zuchowski.

Zamknięcie restauracji
domu schadzek

Władze policyjne były zmuszone zainteresować się bliżej sprawkami właściciela lokalu restauracyjnego przy ul. Rabińskiej nr. 13. — Jak się okazało, właściciel tego lokalu wydawał napoje alkohol., nie mając prawa wyszynku, a pozb. trudnił się rajfurstwem, utrzymując prostytutki, u jednej z których stwierdzono chorobę wener.

Fabryka bekonów w Lidzbarku

W Lidzbarku przystąpiono do uruchomienia fabryki bekonów, która będzie wyposażona w nowoczesne maszyny, chłodnię i rzeźnię przy tygodniowej przeróbce 1000 świń z przeznaczeniem na eksport do Anglii.

Kowalewo

Z żałobnej karty. Dnia 11 bm. odprawiono na miejsce wiecznego spoczynku przedwcześnie zmarłą śp. Marię Rączkównę, nauczycielkę z Orzechowa. W pogrzebie wzięło udział prawie całe nauczycielstwo rejonów konferencyjnych Kowalewa i Orzechowa z inspektorem szkolnym p. Matuszkiewiczem na czele, oraz liczna publiczność. Kondukt pogrzebowy prowadził ks. prob. Puppel w asyście ks. prob. z Orzechowa. Nad grobem zmarłej przemówił w krótkich lecz pełnych smutku słowach p. inspektor szkolny, podkreślając szczególnie zamilowanie do pracy wychowawczej, z jakim zmarła rozpoczęła niedawno, bo zaledwie przed kilku miesiącami zawod nauczycielski. Niestety — śmierć nieubłagana przecięła nić Jej młodego żywota, a wszystkie najlepsze chęci spoczęły razem z Nią w grobie. Cześć Jej pamięci!

Kto wygrał?

W dalszych ciąganiach loterii państwowej wygrane padły:

- 15.000 zł. nr. 8677.
- 10.000 zł. nry 13304 43636.
- 5.000 zł. nry 2834 122987.
- 3.000 zł. nry 25324 100425 110866.
- 2.000 zł. nry 15291 56516 84039 136489 147265 176718 207513.
- 1.000 zł. nry 806 5815 14060 26566 65160 70486 98107 104787 114000 128625 131938 139192 170631 171202 186564 192019 195255 200021 201379.
- 500 zł. nry 4398 12016 13395 18403 21926 23594 713 25991 31985 32245 35730 40424 45602 51175 52336 55009 56150 58210 59238 60456 61780 62528 65604 68013 74635 871 77592 80454 84994 91709 92665 98399 100419 101688 102240 103277 105060 108327 110203 112236 123265 888 127772 128448 742 129124 431 132669 133007 135154 454 140927 143186 857 967 151674 152333 154291 791 157295 839 992 164832 165788 166116 168218 170387 661 172672 175661 697 178439 182915 192579 198892 203606 753 204358 206669.

Druge ciągnięcie:

- 10.000 zł. nr. 43746.
- 5.000 zł. nry 12460 114662.
- 3.000 zł. nry 8066 227 91866 113358 149073
- 2.000 zł. nry 69408 81859 95748 111243 115385 158609 178214 197880.
- 1.000 zł. nry 2592 13083 28878 36887 44406 52665 55796 61419 849 62640 82745 90835 110745 146007 163092 464 177936 202480 203701.
- 500 zł. nry 8123 13960 16476 709 17764 20274 506 23114 23759 28578 31283 33815 37458 39051 39472 39293 42832 45943 49029 565 50626 52359 55788 59148 983 63889 64146 65634 67905 71274 75298 517 79058 85377 86327 90111 93113 95231 104092 159 109825 110090 117364 123913 126603 129501 981 132582 135566 138916 142001 154 145916 150211 564 153826 155283 156388 157838 161801 931 162952 163404 440 163981 166511 634 170256 172668 173473 703 175578 830 177245 837 178604 181813 182754 188171 189161 191018 327 356 193271 202451 203464 484 205230 206936 2 7510 208921.

Mniejsze wygrane oraz stawki nie zamieszczone w powyższym wykazie, można przejrzeć bezpłatnie w kolekturze Loterii Państwowej „USMIECH FORTUNY”

Bydgoszcz, Pomorska 1. telefon 39.
Tamże natychmiastowa wypłata wszelkich wygranych, względnie zamiana stawek na nowe szczęśliwe losy 6997

GRUDZIADZ

Kronika

Nocny dyżur aptek: Apteka pod Orłem, ul. 3 Maja 25 i Apteka pod Gryfem, ul. Lipowa 33.

Repertuar Teatru Miejskiego:

Poniedziałek 16 bm. Wejherowo — „Śluby Panieńskie”.

Wtorek 17 bm. Starogard — „Śluby Panieńskie”.

Repertuar kin:

Apollo: „W pogoni za milionami”.
Gryf: „Wiatr od morza”.
Orzeł: „Głos z oddali”, „Gdzie pięć dyktuje prawa”.

Poradnia dla płucno-chorych, ul. Budkiewicza 27, czynna we wtorki, czwartki i soboty od godz. 2-3³⁰. Gabinet lampy kwarcowej czynny w poniedziałki, środy i piątki od godz. 1-5-ej.

Konferencja Władz Naczelnych T. C. L. Dnia 17 bm. odbędzie się w Muzeum miejskim przy ul. Lipowej zebranie Komitetu T. C. L., na którym obecny będzie dyrektor Rady Gl., ks. Ludwiczak z Gniezna oraz nowy, w miejsce ks. biskupa Dembka obrany prezes Pom. Rady Okręg., starosta Kowalski ze Świecia.

— Komunikat Izby Przemysłowo-Handlowej. Począwszy od dnia 16 marca br. obejmuje pełnienie obowiązków Prezesa Izby Przemysłowo-Handlowej stosownie do par. 9 Statutu Izby p. wiceprezes Izby inż. Zbigniew Jagodziński w Grudziądzu.

Związek Strzelecki. Jak dotąd, stawia się wszyscy czynni członkowie we wtorek (17 bm) o godzinie 17.45 w gimn. żeńskim na wykład prof. Chodynckiego. Wstęp oplaca zarząd. Komendant grodzki.

Mistrzostwa bokserskie Pomorza. W sobotę i niedzielę odbyły się w Grudziądzu w Tivoli zawody bokserskie o mistrzostwo Pomorza. Walczyło przeszło 60 par. Wynik zawodów zamieścimy w numerze jutrzejszym.

Program uroczystości obchodu imienia Marsz. Piłsudskiego w Grudziądzu

Środa, dnia 18 marca 1931 r. o godzinie 19 capstrzyk wojskowy po ulicach miasta; o godzinie 20 przemówienie p. inż. Wideo na Rynku Głównym i odśpiewanie Hymnu Narodowego.

Czwartek, dnia 19 marca 1931 r. o godzinie 7 pobudka; o godz. 10.30 msza św. polowa na placu ćwiczeń przy ul. Lipowej, poczem defilada wojska i organizacji P. W. na Głównym Rynku; godz. 19 galowe przedstawienie w Teatrze Miejskim, poprzedzone przemówieniem prezesa Komitetu — Kossjora. Odegrana zostanie sztuka pt. „Sybir”; o godz. 22 raut w stylu staropolskiego wieczoru z produkcjami artystycznymi — za osobnymi zaproszeniami.

Akademie szkolne.

O godzinie 8.30 dla szkół średnich w Domu Żołnierza. O godz. 9.30 dla szkół powszechnych w Tivoli. O godz. 16 akademja żołnierska w Domu Żołnierza.

Popołudniu przedstawienie dla żołnierzy w miejscowych kinach.

Seminarjum Nauczycielskie i szkoły zawodowe urządzają akademje wewnętrzne.

Akademie publiczne.

W niedzielę dnia 22 marca br. o godzinie 13 bezpłatna akademja w Teatrze Miejskim z przemówieniem p. prof. Jaworskiego. O godz. 16 bezpłatna akademja w Domu Żołnierza z przemówieniem p. Stępienia.

Komitet prosi przedstawicieli władz, urzędów, wojska, związki, stowarzyszenia i szerokie warstwy PT. publiczności o masowy udział w uroczystościach przedpołudniowych i wieczorowych, celem zmanifestowania swego przywiązania do Wodza Narodu.

Nalepki iluminacyjne po 10 gr. otrzymać można w następujących składach „Dzień Pomorski” ul. Starorynkowa, Władysław Kulerski, ul. Pańska, Henryk Czerniak, ul. Mickiewicza, Kiosk pocztowy, Inwalidzka hurtownia tyton. ul. Wybickiego 5, Sklep Tytoniowy Inw. Spółdzielni ul. Chelmińska 69, Kiosk Tyton. Wróblewski, ul. Lipowa róg ul. Bema.

Komitet.

Godzina w świetlicy Strzelca

Niespodziewanie bez zapowiedzenia wizyty odwiedziliśmy świetlicę Związku Strzeleckiego, znajdującą się w obrębie koszar 65 p. p.

Musimy przyznać, że spotkało nas mile zdziwienie.

Sala nieczyt duża, ale czystość i porządek wojskowy. Ściany jasno malowane zupełnie one ze smakiem krajobrazami polskimi, obrazami historycznymi i portretami wielkich naszych patriotów. Nie brak też tablic z szesmatem karabinu i paragrafami prawa strzeleckiego.

Trafiliśmy właśnie na przerwę w zajęciach między ćwiczeniami a pogadanką oświatową. Radio gra, gwar, śmiechy. Przy dużym stole jedni grają w domino, halmę, warcaby, drudzy czytają „Strzelca” lub inne pisma. Bibliotekarz wydaje tymczasem książki.

Jasno, ciepło, wszyscy się znają. Komendanci gwarzą ze strzelcami i załatwiają bieżące sprawy służbowe.

Nagle cichnie radio, pada komenda. — Wszyscy zajmują miejsce w ławkach. Przybył referent wychowania obywatelskiego. Pada wzajemne powitanie „Cześć” i zaczyna się pogadanka.

Podziwiamy takt i zdolności pedagogiczne nauczyciela. Pogadanka trwa niespełna godzinę, a trwa-

łaby może bez końca, tyle bowiem zainteresowania objawiają słuchacze.

Teraz wszyscy wstają i przy marszu w miejscu śpiewają piosenki strzeleckie. Chórówi przewodniczą podchorążowie rezerwy — oni to uczą strzelców piosenek. Słyszymy „Piechotę”, „Hej strzelcy wraz” i inne. Jeszcze odczytanie rozkazu, komunikatów i wreszcie radio gra znowu.

Życie świetlicowe wre w całej pełni. Godzina 21. Nikt nie ma ochoty wychodzić.

Dopiero na rozkaz komendanta, z okrzykiem „Cześć” opuszczają świetlicę. Z przyjemnością wspominamy ten wieczór. Postanowiliśmy ze wszystkimi podzielić się wrażeniami.

Nabraliśmy przekonania, że tam wypelnią się systematycznie i skrupulatnie wszelkie nakazy pracy obywatelskiej: „każdy obywatel żołnierzem — każdy żołnierz — obywatelem”. Nic dziwnego. Związek Strzelecki ma za sobą świetną tradycję i najstarsze doświadczenie, a więc pracę przysposobienia wojskowego potrafi prowadzić należycie.

Życzymy każdemu Oddziałowi Związku takich rezultatów pracy dwumiesięcznego istnienia, jakie osiągnął Oddział Strzelca w Grudziądzu.

Podgórz

Walne zebranie Zw. Zaw. Drużyn Konduktorskich Kolo Toruń. W ubiegły piątek odbyło się w Podgórzu walne zebranie Zw. drużyn konduktorskich — Kolo Toruń przy udziale 150 członków, co świadczy o nadzwyczaj wielkiej żywotności towarzystwa. Zebranie zagaił prezes p. Polak, witając zast. naczelnika p. Oprychała, wiceprezesa zarządu głównego p. Oziębło z Warszawy, prezesa okręgowego p. Goetze oraz przedstawiciela naszego pisma. Następnie odczytał sekretarz p. Mueller z Torunia protokół, który przyjęto. Na marszałka powołano p. Oziębło, a na protokolanta p. Wolmana. Z kolei nastąpiły sprawozdania. Prezes p. Polak ze Stawek podniósł, że wszystkie petycje członków zostały załatwione. Zarząd załatwił około 150 interwencji u władz. Sekretarz p. Müller z Torunia podał, że liczba członków wynosi 342, na zebraniu uczestniczało przeciętnie 40 osób. Zarząd wspiera sieroty i wdowy po zmarłych członkach Związku. Pamiętano również obłóżnie wskutek ciężkiej służby kolejarzkiej chorych. Skarbnik p. Kowalski z Podgórza zdał świetny egzamin prowadzenia kasowości, zamykając rok gotówką 1220.— zł. Imieniem komisji rewizyjnej p. Mađrala potwierdził zgodność ksiąg i podkreślił nader oszczędną gospodarkę kasową, wnosząc o udzielnie absolutorjum.

W dyskusji zabierali głos pp. Turowski, Grucela, Olkiewicz, Szalucki i Oziębło. Wyjątek nie udzielał prezes p. Polak. Jako ostatni przemówił prezes okręgowy p. Goetze, podkreślając, że podczas 31tniej prezesury p. Polaka kolo toruńskie doszło do szczytu i stoi dzisiaj w całej Polsce na najwyższym poziomie z wszystkich kol konduktorskich. Z tego powodu składa imieniem Okręgu, jak i p. Oziębło imieniem zarządu głównego szczerze podziękowanie.

W wyniku wyborów w skład nowego zarządu weszli: prezes — Polak, wiceprezes — Sefrański, sekretarz — Müller, skarbnik — Kowalski, Komisja rewizyjna — Mađrala, Potera i Kullgowski. Życzenia owocnej pracy złożył przedstawiciel władzy zast. naczelnika p. Oprychała.

W końcu zebrania nastąpił wzruszający moment udekorowania b. powstańca prezesa p. Polaka Krzyżem Walecznych armji gen. Bułaha Balachowicza przez prezesa okręgowego p. Goetze.

Po załatwieniu jeszcze szeregu spraw oświele organizacyjnych przewodniczący solwował obrady.

Zebranie Og. Zw. Podoficerów Rezerwy odbyło się w ub. sobotę w lokalu p. Skrzywicka. Prezes p. Szpica po zagajeniu przedstawił zebranym program uroczystości obchodu imienia Marszałka Piłsudskiego, poczem uchwalono wziąć udział czynny jako organizacja P. W. w capstrzyku, mszy św. i akademji.

Lokal handlowy

z oknem wystawowym, nadający się na skład, biuro lub warsztat tanio do odstąpienia.

Wiadomość w „Dniu Pomorskim” Grudziądz, ul. Starorynkowa 4.

Jeść trzeba

a drożyna wielka. Więc korzystajcie z naszych sklepów. Mięso z uboju eksportowego sprzedajemy po cenach bardzo niskich. Prosimy zwracać uwagę na cennik.

Szewska 2 — Chelmińska 10 — Koszarowa 16

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 17 marca 1931 r. o godz. 11 sprzedawca będąc u spedytora Sadeckiego najwięcej dającym za gotówkę: większą ilość obrusów, bufet, leżankę, stół, 2 szafy, 2 nocne stoliki, biurko, 3 pary długich butów, 2 stół biurowy. (7041)

Piechowiak, komornik sądowy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 17 marca 1931 r. o godz. 11 przed pol. sprzedawca będąc u spedytora Sadeckiego za gotówkę: zegarek złoty damski, pierścionek brylantowy, 2 brylanty, korpusek pluszowa, bielizniarka, krzesła, pianino, stół okrągły, 5 foteli gobelinowych, 3 samochody marki „Renault”, „Ford” i „Stoewel”, 1 koń roboczy i wóz roboczy. (7041)

Linde, komornik sądowy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 16 marca 1931 o godz. 10 sprzedawca będąc przy wyloczu najwięcej dającym za gotówkę: 2 konie (klacz siwa i kary walcach). (7044)

Gaca, komornik sądowy w Tucholi. Plac Zamkowy 4.

Klisze

freskowe i siatkowe do gazet, katalogów i t. p. wykonuje z rysunków i fotografii

Chemigrafia „Dnia Pomorskiego”

Zgłoszenia w administracji Toruń, Szeroka 11

Pokój

umieblowany na jedną osobę wynajme Budziska 6, III. p. 648/7032)

Sąd Powiatowy.

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

Dnia 17 marca o godz. 11 sprzedawca u spedytora Sadeckiego przymusowym przetargiem za gotówkę: szafę biblioteczną, pianino, 3 biurka, szafę, maszynę do liczenia; o godz. 13 w Podgórzu Stare Lotnisko: umywalkę z lustrem. (7037)

Bartkowiak, komornik sądowy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 17 marca o godz. 11 licytować będą u spedytora Sadeckiego z gotówką najwięcej dającemu: 30 pudełek wełny, 5 swetrów damskich, maszynę do szycia, 8 krzesel wysycielnych aksamiem czerwonym, 2 figury weneckie, dywan, firany do 4 okien, 2 korpusek, 5 stołów, 10 krzesel, piec gazowy, 2 nocne stoliki, regał i inne rzeczy. (1038)

Janowski, komornik sądowy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 16 marca o godz. 15 licytować będą przy ul. Waldowskiej 9 za gotówkę dającemu: 5 szlab stali szwajswanowej. (7039)

Janowski, komornik sądowy.

SWIATOWID

Dziś i dni następne!

Najnowsze arcydzieło dramatyczne produkcji 1930/31 r.

„Bez serc — Bez duszy“

W roli głównej Henny Porte, Elżbieta Pinajeff, i Gustaw Diessl.

Ponadto nadprogram.

DZWIĘKOWE KINO PALACE

Dziś i dni następne!

Najpogodniejszy dźwiękowiec polski!

„JANKO MUZYKANT“

pg. H. SIENKIEWICZA. W rolach gl.: toruniak Witold Conti, M. Mailcka, Adolf Dymsha, K. Krukowski. Ponadto: nadprogram rysunkowy.

Pocóż długie wyjaśnienia

skoro fakty, które przytaczamy, dotyczące naszego od lat znanego środka odradzającego krew i wzmacniającego nerwy „FREGALIN“... Tysiące osób, które już wypróbowały „Fregalin“, nie zaznały zawodu.

Berlin-Reinickendorf West Str. 20, Hs. 80. d. 21. 11. 30.

Ukończyłem niedawno 63 lata, a od blisko 30-tu lat cierpiełem na zaburzenia żołądkowe...

A. Fürst.

Fürstenhausen, Po. Völklingen Saargeb. Fürstenstr. 7, d. 5. 10. 30.

Moja żona cierpiała wskutek zupełnego nerwowego wyczerpania, była zupełnie zlamana...

Karl Siegenthaler.

Niederwürzbach, Kreis Ingbert (saargebiet) d. 8. 9. 30.

Z wielką radością komunikuję że po zażyciu 9 pudełek Fregalinu jestem zdrowy...

Jakob Lampel.

Mannheim G. 7. Nr. 42., d. 6. 4. 30. Wu.

Stwierdzam, że w listach dziękczynnych, które W. Panowie otrzymali, niema przesady...

Weissenhorn (Schwaben) Muhlstrasse 1. dnia 6. 4. 30.

Po użyciu Fregalinu czuję się już tak dobrze, jak nigdy jeszcze. Odczuwam znów apetyt...

Barbara Schmidt.

Na żądanie przesyłamy bezpłatnie i bez zobowiązania

próbna paczkę „Fregalinu“ łącznie ze Złotą Księgą Życia.

Napiszcie zaraz dopóki próby nie są jeszcze rozchwytywane pod adr.:

Dr. med. H. Schulze

G. m. b. H.

Berlin-Charlottenburg 2./ 3915

załączając niniejszy kupon (wysłać jako druk)

Proszę o wysyłkę bezpłatnie i bez zobowiązania próbki

„Fregalinu“ — środka odradzającego krew i nerwy oraz o Złotą Księgę Życia.

Nazwisko _____

Zawód _____

Miejscowość _____

Ulica _____ 3915

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 17. 3. 31. o godz. 11 przed poł. licytować będzie u spedytora Sadeckiego za natychmiastową zapłatą gotówką...

Kosiedowski, komornik sądowy w Toruniu.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W sobotę, dnia 21 marca 1931 r. o godz. 12 w południe sprzedawać będzie egzekutor Wydziału Powiatowego przy Powiatowej Kasie Chorych...

Przewodniczący Wydziału Powiatowego.

UCHWAŁA.

W sprawie Alfonsa Modelskiego kupca w Gdyni — L. cz. 7 L 7/30 otwiera się postępowanie układowe do majątku tegoż...

Nadzorcą sądowym pozostaje nadal Bronisław Milewski w Gdyni, ul. Starowiejska. (7046)

Gdynia, dnia 11 marca 1931 r. Sąd Grodzki w Gdyni.

UCHWAŁA.

W sprawie upadłościowej firmy L. Skalski w Toruniu celem badania wierzytelności wyznacza się termin w tut. Sądzie pokój 7 na dzień 28. 3. 31. r. godz. 11.

Toruń, 9 marca 1931 r. Sąd Grodzki.

UCHWAŁA.

Na wniosek kupca Jana Łobody w Toruniu, ul. Chełmińska 5, który wniósł o odroczenie wypłat wyznacza się w tut. Sądzie pokój nr. 7 w dniu 3 kwietnia 1931 r. o godz. 11 termin celem rozpoznania sprawy.

Toruń, dnia 6 marca 1931 r. Sąd Grodzki.

WYWOŁANIE.

Marja Rutkowska, ur. Tucholska, służąca, zam. w Godziszewie pow. Tczew, podała wniosek o uznanie za zmarłego męża swego Bernarda Artura Rutkowskiego...

Zaginione Bernarda Artura Rutkowskiego wzywa się, aby zgłosił się najpóźniej w terminie wywoławczym, który wyznacza się na 29 września 1931 r. o godz. 9 pokój 14 podpisanego Sądu...

Wszystkich, którzy mogliby udzielić wiadomości o życiu lub śmierci zaginionego, wzywa się, by donieśli Sądowi najpóźniej w terminie wywoławczym. (7047)

Tczew, dnia 11 marca 1931 r. Sąd Grodzki.

Torebki damskie,

parasolki, parasole, teczki, walizki, piłki gumowe, manikury, necesery, laski, portmonetki, proszę przekonać się ceny najtańsze towar dobry. W. Szymański, Toruń, Król. Jadwigi 12/14. (9756)

Biuro Kupieckie Bydgoszcz

Marszałka Focha 43

WIELKOPOLANKA

z dniem 14. marca niższe niższe ceny o 20% na wszystkie wyroby znane ze swej dobroci. 6983

Codziennie koncert radiowy.

LICYTACJĘ

bydła zarodowego

urządza Pomorskie Towarzystwo Hodowców Bydła

w czwartek, dnia 26-go marca b. r. o g. 11-tej przed poł. na dziedzińcu Rzeźni Miejskiej w Grudziądzu.

Licytacja trzody chlewnej się nie odbędzie

Bydło przeznaczone na licytację jest szczepione ochronnie przeciw pryszczycy. Na przewóz bydła kolejka wydaje Towarzystwo Hodowców Bydła zaświadczenia na uzyskanie 50 proc. zniżki frachtu. 6850

Katalogi na życzenie wysyła biuro Pomorskiego Towarzystwa Hodowców Bydła, Toruń, Plac Św. Katarzyny 1, nr. telefonu 64 (od godz. 16—18 telefon Toruń nr. 53) oraz będą takowe do nabycia w dniu licytacji przy wejściu na miejsce przetargu.

SZKOŁKI LEŚNE

mają do oddania 1.000.000 sos. posp. 1 rocz. do 16 cm. wysok. 1.000.000 sos. posp. 1 rocz. do 12 cm. wysok. 500.000 sos. posp. 1 rocz. do 8 cm. wysok. 700.000 świerku 1 rocz. do 12 cm. wysok. 200.000 świerku 3 let. do 35 cm. wysok. 25.000 jesion 4 let. do 60 cm. wysok. 10.000 buku czern. 1 rocz. do 20 cm. wysok. 10.000 daglezy 1 rocz. Zarząd leśny w Komierowku. Poczta Włocibórz pow. Sępólno

Restauracja „WANDA“

Lipowa 3. GRUDZIĄDZ Lipowa 3. Poleca: śniadania, obiady, kolacje na czystym masle. W szynk napojów alkoholowych. Obfity bufet. Billard.

Licytacja.

Park Taborowy przy dworcu miejskim w Toruniu Sprzeda w dniu 2 kwietnia 1931 r. o godz. 9 w drodze publicznej licytacji następujące materiały nienadające się do użytku w wojsku:

- Łom drewniany 5887 kg (stare wozy). Łom welniany 1482 kg (stare derki). Łom parciany 245 kg (stare postronki i celty). Łom żelazny 11106 kg (stare wozy i dwukółki). Łom skórzany 398 kg (skóra odpadkowa). Kierownik Parku Taborowego w Toruniu. (7013)

Buhaja zarodow.

zdatnego do skoku, po imporcie, matka z wysoką mlecznością, oraz większą ilość (7042)

knurów i macior zarodow.

rasy wielkiej białej angielskiej po imporcie, po cenach umiarkowanych (i warunkach dogodnych) sprzeda Majętność Napoleo p. Trzebczyk, powiat Chełmno.

Przetarg przymusowy. Nieruchomość położona w Toruniu stanowiąca dom mieszkalny z odłączonym chlewem i ustępem, podwórzem i ogrodem domowym, dom mieszkalny i chlew (na prawo na podwórzu) o rocznej wartości użytkowej 459 mk. i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Mokre k. 548 na imię Jadwiga Blum z d. Meyer żona Reinholda Bluma z Torunia - Mokrego, ul. Wiażowa 11 zostanie w drodze egzekucji dnia 30 kwietnia 1931 r. o godz. 11 przed południem wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie pokój Nr. 7. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 2 listopada 1929 r. Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z nimi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyciel im przeczył. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione a przy rozdziale ceny kupna dopiero po roszczeniu wierzyciela i innych prawach. Zaleca się dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokołu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw, oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przybicia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna. Toruń, dnia 2 marca 1931 r. Sąd Grodzki.

5 K 48/29. 18

Syfony

5 ltr. z piwem okocimskim każdego czasu do nabycia. Zamówienia uprasza Repr. T. Chmurzyński Toruń, Prosta 15/17, tel. 125. 6953

Meble

Kompletne pokoje: sypialne, stołowe, męskie gabinety, garnitury klubowe, urządzenie kuchenne, po cenach fabrycznych poleca

Wytwórnia Mebli

ul. Grudziądzka 90 w Toruniu. 6581 Obejrzyj wszędzie później przyjdź do mnie. Przekonasz się o cenach fabrycznych.

Makarony!

- Krajanka funt 60 gr Nitkowy „ 65 gr Gwiazdk „ 70 gr Rurki „ 80 gr Krawatki „ 80 gr Kolanka „ 90 gr

Araczewski

Chelmińska przy Rynku. Przyjmuje asygnaty kredytu. 7043

TANIO

Koszulki i spodnieki futbolowe, sportowe i do gimnastyki. Ceny znacznie niższe!

B. Wilamowski TORUŃ 6291 ul. Żeglarska 28

Reperuar Teatru Toruńskiego

W poniedziałek, dnia 16 bm. teatr nieczynny

We wtorek, dnia 17 bm. o godz. 20-ej

„Polska Krew“ Operetko w 3 aktach. Nedbala z wysł. gośc. Oli Obarskiej.

Codziennie znakiomite

Flaki HUNGARJA Prosta 15/17

Sledzie

pełnotłuste 6770 8 sztuk 1 zł Grelewicz Wielkie Garbary 29

Telegramy

Z ostatniej chwili

Spontaniczne manifestacje na cześć Wodza Narodu z okazji Jego imienin

Warszawa, 16. 3. (PAT.). Dziś odbył się w Warszawie szereg uroczystych akademii ku czci p. Marszałka Piłsudskiego z okazji nadchodzących Jego imienin.

Salę, gdzie odbywały się akademie przepełnione były publicznością, która manifestowała spontanicznie na cześć Wodza Narodu. Na program złożyły się okolicznościowe przemówienia oraz produkcje artystyczno-wokalne.

W teatrze „Wesoly Wieczór” zagałł akademję wicemarszałek Senatu Bogucki, który w zakończeniu wznosił okrzyk na cześć p. Marszałka Piłsudskiego, podchwycony z entuzjazmem przez zebranych.

Targi Poznańskie

Poznań. (PAT.). Wczoraj wieczorem odbyła się w biurze Międzynarodowych Targów Poznańskich konferencja prasowa, w czasie której dyrektor Targów prof. Ropp przedstawił zebranym reprezentantom miejscowej prasy stan prac przygotowawczych do tegorocznych targów.

Dyrektor Ropp zwrócił m. in. uwagę na bardzo ciężkie warunki, w jakich targi te mają się odbyć. Mianowicie przemysł polski jest wyczerpany wielkim wysiłkiem, dokonanym w r. 1929 w związku z P. W. K. i Międzynarodową Wystawą Turystyki w następnym roku, szczególnie zaś w związku z ogólnym przesileniem gospodarczym, ciężącym zresztą nie tylko na Polskę, ale i na całą Europie. To też kierownictwo Targów postanowiło przeprowadzić pewną racjonalizację myśli przewodniej Targów Poznańskich i dążyć do zmiany dotychczasowych targów importowych na eksportowe przez rozszerzenie działu surowców, półfabrykatów oraz przetworów spożywczych. To nowe nastawienie Targów Poznańskich zapewniło im wydatną pomoc rządu, a także silne poparcie zrzeszeń jak Związku Fabrykantów, Izby Przemysłowo-Handlowej i t. d. Co do udziału zagranicy, sytuacja jest o tyle optymistyczna, że wobec ratyfikowania przez Polskę traktatu handlowego z Niemcami przemysły Czechosłowacji, Francji, Belgii i Austrii zechcą utrzymać swój stan posiadania na rynku polskim ze względu na grożące niebezpieczeństwo ze strony konkurencji przemysłu niemieckiego i Targi niewątpliwie obciążą wydatnie.

Po referacie dyr. Roppa wywiązała się krótka dyskusja, w czasie której dyr. Ropp udzielał szeregu szczegółowych wyjaśnień.

Z codziennej serii kłamstw...

„Gazeta Warszawska” a za nią prowincjonalne organy endeckie zamieściły wiadomość, jakoby minister rolnictwa, dr. L. Jan-ko-Pończyński złożył podanie o udzielenie mu dymisji; względnie, jakoby nosił się z zamiarem ustąpienia.

Koła miarodajne upoważniają do zaprzeczenia tej wiadomości i stwierdzenia, że ani ministrowi dr. Pończyńskiemu, ani czynnikom, do których prośba taka musiałaby trafić — nic nie jest o zamiarach dymisji ministra rolnictwa wiadome.

Programu radiowego

Wtorek 17 marca:

Warszawa 17.15—17.40 „Kultura Słowian po morskich”, wygl. p. St. Poraj.

Lwów 16.45. Audycja dla najmłodszych.

Budapeszt 19.30. „Faust”, op. Gounoda.

Berlin 20.30. „Idjota”, sluchowisko wedł. po wieści Dostojewskiego.

Wiedeń 20.05. „Cecylja”, op. w 3 aktach O-

berleithnera.

Londyn Regional. 20.00 „Aida”, op. Verdie

go

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

Stuttgart 20.45. „Tannhäuser i dżokej” sluchowisko Lustiga.

W tym momencie orkiestra I-go pułku szwoleżerów odegrała Hymn Narodowy, a następnie „Pierwszą Brygadę”. Następnie odbyły się produkcje artystyczne.

Mało im partyj!

Chłopski partyjnicy tworzą nowe „Stronnictwo Ludowe”

(z) Warszawa, 16. 3. (Tel. wł.). Wczoraj w niedzielę dokonano się ostatecznie połączenie 3 stronnictw ludowych Piasta, Wyzwolenia i Stronnictwa Chłopskiego w jedno stronnictwo.

Przez cały dzień wczorajszy obradował nad tą sprawą zjazd 150 delegatów trzech stronnictw chłopskich. Na zebranie delegatów przybyło 54 posłów i senatorów. Zjazd zagałł pos. Malinowski. Do prezydium wybrano posła Malinowskiego, Dąbskiego i Witos. Poseł Kiernik referował program stronnictwa.

Nowy zespół wszystkich posłów ludowych postanowiono nazwać Stronnictwem Ludowym.

Przesesem kongresu został poseł Malinowski, przesesem Rady Naczelnej poseł Witos.

Polskie awionetki wróciły do Wilna

Wilno, 16. 3. (PAT.). Samoloty, uczestniczące w raidzie awionetek polskich do państw bałtyckich w drodze powrotnej po odbyciu etapu Ryga — Wilno odleciały w poniedziałek, dn. 16 bm. z Wilna do Warszawy.

Lotnicy polscy wracają do stolicy z pełnym zadowoleniem z efektu lotniczego, który przedsięwzięty w okresie przejściowym od zimy do wiosny wykazał sprawność i zdolność naszych samolotów do najbardziej niebezpiecznych przelotów wśród jaknajgorszych warunków atmosferycznych.

Lotnicy byli przyjmowani bardzo serdecznie przez najwyższe czynniki rządowe, społeczeństwo i lotnictwo — Łotwy i Estonii.

Film polski w Rumunii

Z Czerniowic donoszą: W tutejszym kinematografie „Central” wyświetlany jest ostatnio znany polski film dźwiękowy p. t. „Janko muzykant” z toruńczykiem Witoldem Conti (Kozłowskiem) w roli głównej.

Trzęsienie ziemi w Macedonji

Ostatnie trzęsienie ziemi, jakie nawiedziło Macedonję, które pochłonęło przeszło 200 ofiar i 900 rannych, wyrządziło we wszystkich miasteczkach i osadach, dotkniętych katastrofą okropne spustoszenia, jak świadczą o tem zburzone domy. Ludność pozbawiona mienia i dachu nad głową, musiała szukać schronienia w namiotach.

Na lądzie głód — na morzu zbrojenia

Amerykański potwór morski

Komisja do spraw marynarki wojennej w parlamencie amerykańskim zatwierdziła ostatnio sprawę budowy nowego okrętu morskiego. Chodzi tu mianowicie o budowę wielkiego krążownika nowego typu, który, niezależnie od swych zadań normalnego statku wojennego, ma służyć również jako t. zw. „okręt macierzysty” dla eskadry samolotów bojowych.

Wedle opinii fachowców, nowy ten potwór

morski stanowi przewrót w dotychczasowych metodach budowania okrętów wojennych. O rozmiarach jego można wyobrazić sobie chociażby z tego, iż na pokładzie mieścić on będzie stoisko dla 24 wielkich samolotów bojowych, posiadając oczywiście poza tem startową wolną przestrzeń, potrzebną dla ich startowania lub lądowania. Dodac należy, że chodzi tu o samoloty najcięższego typu bojowego, z któ-

rych każdy zdolny jest unieść 500 funtów bomb, mogące obrzucić okręt nieprzyjacielskie w promieniu 300 kilometrów od swego „statku macierzystego”, a więc w promieniu nieporównanie większym, niż siła działania najdalej noszących dział morskich.

Budowa nowego krążownika wchodzi w skład ogólnego programu rozbudowy floty wojennej, przedłożonego niedawno przez rząd amerykański parlamentowi.

Charakterystyczną rzeczą jest, iż większość parlamentarnej komisji do spraw marynarki nie tylko plan ten bez zastrzeżeń akceptuje, ale wyraża pogląd, że wszystkie nowe jednostki pływające, do budowy których w myśl londyńskiej konferencji morskiej na Ameryka niebawem przystąpić, powinny być budowane według wspomnianego typu, t. j. posiadać odpowiednio urządzenia dla samolotów.

Jak wiadomo, — poza szeregiem mniejszych statków wojennych — Stany Zjednoczone posiadają w tej chwili 18 wielkich okrętów bojowych. Wprawdzie trzy z pośród nich mają być wedle postanowień konferencji morskiej zniszczone. Czternaście dalszych jednak zostało kosztem olbrzymiej kwoty stu milionów dolarów „zmodernizowane” w tym sensie, że zostały one, zapomocą specjalnych urządzeń technicznych zabezpieczone przeciw torpedom, przez podwyższenie zaś pozycji dział uzyskały dalszą nośność obstrzału. Niezależnie od tego budowane będą dalsze jednostki pływające.

Na lądzie „suchej” Ameryki — głód i nędza. Skarb odmawia wszelkich zasiłków dla głodujących, milionowych rzesz. Ale w „mokrej” wodzie amerykańskiej rzucą się setki milionów dolarów... na nowe zbrojenia wojenne.

Anormalny stan wojny celnej Rzeszy z Polską musi się skończyć

Depesza wrocławskiej Izby Handlowej

Katowice, 16. 3. (PAT.). „Ostdeutsche Morgenpost” donosi, że wrocławska izba handlowa wystosowała wczoraj do urzędu spraw zagranicznych ministerstwa gospodarstwa i do kanclerza Rzeszy depeszę, w których powołując się na ratyfikację przez Sejm polski traktatu handlowego, domaga się jaknajrychlejszego

wprowadzenia go w życie i zakończenia w ten sposób anormalnego stanu wojny celnej między Polską a Niemcami.

Izba prosi o jaknajspieszniejsze postawienie sprawy traktatu na porządku dziennym obrad Reichstagu.

„W państwie bojaźni bożej”

Morderstwo staje się metodą walki politycznej

Berlin, 16. 3. (PAT.). Członek stronnictwa komunistycznego w sejmie hamburskim R. Henning w wieku lat 39 został wczorajszej nocy zabity w autobusie, którym jechał do Hamburga.

Na jednym z przystanków przed Hamburgiem wsiadł do autobusu trzech osobników, którzy zajęli narazie spokojnie miejsce, po chwili jednak pod groźbą rewolwerów wezwali pasażerów do podniesienia rąk, następnie zwrócili się oni do posta Henninga i ustalili

jego tożsamość, oddali do niego szereg strzałów, zabijając go na miejscu, poczem szybko wysiedli, oddając jeszcze kilka strzałów i zbiegli pod osłoną nocy.

Ranny został również dwoma strzałami jeden z pasażerów.

Według dotychczasowych dochodzeń ustalono, iż sprawy zabójstwa pochodzą z radykalnych kół prawicowych. Henning był członkiem sejmu hamburskiego od 1928 r.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-lamowej 0,25 z
w tekście na pierwszej stronie 1,50 z
na drugiej i trzeciej stronie 1 — z — w tekście 0,60 z
Drobne: za słowo 15 gr., pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 — zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżkę.
W Gdańsku za wiersz mm na stronie 7-lamowej 40
Drobne za słowo 5 fen. tytułowe 10
Przy sądownym ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny Stanisław Nowakowski w Toruniu Bydgoska 78
Red. odpowiedzialny na Bydgoszcz Mleczak Stefan Mostowa 6
Redaktor odpowiedzialny za sprawę W. M. Gdańska Wł. Cieszyński, Gdańsk Stadtgraben 6
Redaktor odpowiad. na Wejherowo Wł. Grabowski Gdańska 4, tel. 64
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław Cyprian Karpiński Inowrocław, ul. Toruńska 9.
Za ogłoszenia odpowiada administracja
Wydawnictwo: „Dzień Pomorski”, „Dzień Bydgoski”, „Gazeta Gdańska”, „Gazeta Morska”, „Dzień Kaszubski”, „Dzień Kujawski”.
Czcionkami Pom. Druk. Roln. S. A. w Toruniu Bydgoska 56

Abonament miesięczny wynosi:
w ekspedycji miejscowych agencji 3,40 zł
z odnośnikiem do domu w Toruniu 3.— zł
przez pocztę z odnośnikiem 3,36 zł
pod opaską 4,50 zł
w Gdańsku przez pocztę 2,50 zł przez chłopca 2,50 zł
z odbieraniem w administracji wprost gd 2, zagranicą 4 gd 7.— zł
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeskoki w zakładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie plama
P R E N U M E R A T A „DNIA KUJAWSKIEGO” miesięczna w amnistracji 2,70 zł — na pocztach już z odnośnikiem kwartalnie 9,27 zł miesięcznie 3,09 zł